

ES padomdevējas struktūras:

atzinumu sagatavošanas procesi ir ieviesti, bet savlaicīgums un ietekmes mērīšana joprojām sagādā grūtības

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Saturs

Punkts

01–14 | Galvenie vēstījumi **01**

01–07 | Kāpēc šī joma ir svarīga

08–14 | Konstatējumi un ieteikumi

15–66 | Plašāka informācija par mūsu apsvērumiem **02**

15–37 | Kvalitātes vadības procesi virza atzinumu sagatavošanu, bet ir trūkumi ekspertu atlases procedūrās

17–20 | Procedūras aptver visu atzinuma sagatavošanas ciklu

21–23 | Ir ieviesti īpaši noteikumi, kas ļauj laikus reaģēt steidzamās situācijās

24–29 | Sniedzot atzinumus, Komitejas ievēro noteiktās izstrādes pamatnostādnes un pārskatīšanas procesus

30–33 | Atzinumu sagatavošanas laikā notiek sistemātiska apspriešanās ar dažādām ieinteresētajām personām

34–37 | Komiteju ekspertu atlases procedūrās ir trūkumi

38–51 | Atzinumi ne vienmēr nonāk pie ES likumdevējiem savlaicīgi, un kavējumi netiek sistemātiski uzraudzīti

40–41 | Atzinumu sniegšana iestāžu noteiktajos termiņos ir problemātiska

42–47 | Obligātie atzinuma pieprasījumi dažreiz tiek iesniegti pārāk vēlu, un Eiropas Parlaments nepagūst tos aktīvi apsvērt

48–51 | Komitejas sistemātiski neseko līdzi institucionālajiem vai politiskajiem termiņiem

52–66 | Komitejas ziņo par informēšanas pasākumiem, bet sniedz ierobežotu informāciju par atzinumu ietekmi

54–59 | Abām Komitejām ir plašs komunikācijas un informēšanas instrumentu klāsts, taču tie netiek sistemātiski izmantoti

60–66 | Komitejas sistemātiski nevērtē, kā to atzinumi tiek atspoguļoti galīgajos tiesību aktos

Pielikumi

I pielikums. – Par revīziju

ES padomdevēju struktūru izcelsme un mērķis

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja

Eiropas Reģionu komiteja

Revīzijas tvērums un pieeja

II pielikums. – EESK atzinumu izstrādes un pieņemšanas procesi

III pielikums. – RK atzinumu izstrādes un pieņemšanas procesi

IV pielikums. – Laiks līdz atzinumu pieņemšanai plenārsesijā, atzinumu paraugi

V pielikums. – Laiks līdz atzinumu pieņemšanai plenārsesijā, atzinumu paraugi

VI pielikums. – Piemēri pašiniciatīvas atzinumiem, kas varētu veicināt izmaiņas tiesību aktos

Saīsinājumi

Glosārijs

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atbildes

Eiropas Reģionu komitejas atbildes

Laika grafiks

Revīzijas darba grupa

Galvenie vēstījumi

Kāpēc šī joma ir svarīga

- 01** Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu Komiteja (EESK) un Eiropas Reģionu Komiteja (RK) ir Eiropas Savienības padomdevējas struktūras, kas izveidotas ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD). EESK ir pārstāvji no trim organizētas pilsoniskās sabiedrības grupām: darba devēji, darba ņēmēji un pilsoniskā sabiedrība, un tās mērķis ir veicināt līdzdalības demokrātiju. RK sastāvā ir ievēlēti vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvji, un tā ir oficiāla šo struktūru viedokļa paudēja ES politikas veidošanā un īstenošanā. Mūsu ziņojumā abas struktūras tiks sauktas par “Komitejām”.
- 02** LESD ir noteikts, kad ES iestādēm ir noteikti jāprasa padomdevējām struktūrām gatavot atzinumus (“obligāti atzinuma pieprasījumi”), kad iestādes var lūgt šīm struktūrām konsultāciju (“perspektīvas” un “izpētes” atzinumi) un kad Komitejas var rīkoties pēc savas iniciatīvas¹ (*I pielikuma 4. attēls*). Obligātos atzinuma pieprasījumus izmanto, lai iesaistītu Komitejas ES likumdošanas procesā pēc tam, kad Eiropas Komisija ir iesniegusi tiesību akta priekšlikumu Eiropas Parlamentam un Padomei.
- 03** Lai gan LESD ir noteikts, ka Parlamentam un Padomei likumdošanas procesā ir jāapspriežas ar Komitejām, šīs iestādes saglabā rīcības brīvību attiecībā uz to, kā tās ņem vērā Komiteju atzinumus un ieteikumus. Lobisti, nevalstiskās organizācijas (NVO) un organizētas interešu grupas, kas neietilpst LESD iestāžu sistēmā, arī tiecas ietekmēt lēmumu pieņēmējus².

---

¹ LESD, 304. un 307. pants.

² Panke, D., Hönnige, C. un Gollub, J., *Consultative Committees in the European Union: No Vote – No Influence?* Eiropas Politiskās pētniecības konsorcijs, 2015.

- 04** Starptautiskajos standartos, kurus nosaka Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (ESAO), Apvienoto Nāciju Organizācija un Eiropas Padome, ir uzsvērts, ka labā pārvaldībā un līdzdalības demokrātijā padomdevējām struktūrām jābūt institucionalizētai lomai. ESAO uzskata, ka padomdevējas struktūras veido tiltu starp politikas veidotājiem un ieinteresētajām personām, nodrošinot gan speciālās zināšanas, gan pārstāvību, gan legimitāti. Šīm struktūrām “ir galvenā loma (..), sniedzot informāciju, faktus un pierādījumus dažādos politikas cikla posmos”³. Tādējādi to atzinumi sniedz ne tikai nesaistošus norādījumus un specializētas zināšanas, bet arī veicina demokrātisku līdzdalību un legimitāti, ļaujot sabiedrības locekļiem no dažādiem slāņiem sniegt ieguldījumu politikas veidošanā.
- 05** Mūsu revīzijā galvenā uzmanība ir pievērsta ieviestajiem pasākumiem, kuru mērķis ir dot Komitejām iespēju sagatavot atbilstīgus un kvalitatīvus atzinumus, iesniegt tos savlaicīgi, šādi veicinot ieguldījumu likumdošanas procesā, un sistemātiski analizēt to ietekmi. Mēs aplūkojām procesus, ko EESK un RK izmantoja, lai izstrādātu atzinumus laikposmā no 2019. līdz 2024. gadam (kopā 1372 atzinumi). Mēs pārbaudījām visu veidu Komiteju atzinumus un visu izstrādes procesu, sākot ar stratēģisko plānošanu un beidzot ar to darba ietekmes novērtēšanu. Attiecībā uz 60 atzinumu izlasi (30 atzinumi no katras Komitejas, dažādi to veidi, dažādas politikas jomas; publicēti Parlamenta 2019.–2024. gada sasaukuma laikā) mēs pārbaudījām to izstrādes procesu, kvalitātes kontroles pasākumus, savlaicīgumu un Reglamenta ievērošanu. Sīkāku informāciju par revīzijas pieeju sk. *I pielikuma 12.–14. punktā*.
- 06** Mēs vērtējam procesus, ko izmantojušas abas padomdevējas struktūras, lai veicinātu:
- kvalitatīvu un atbilstīgu atzinumu sagatavošanu;
  - atzinumu savlaicīgumu, šādi ļaujot sniegt ieguldījumu likumdošanas procesā;
  - analīzi par to, kā iestāžu ieinteresētās personas likumdošanas procesā ņem vērā to viedokļus.

Mēs tieši nepārbaudījām Komiteju atzinumu saturu.

---

³ ESAO, *Policy Advisory Systems: Supporting Good Governance and Sound Public Decision Making*, OECD Public Governance Reviews, OECD Publishing, Parīze, 15 lpp., 2017.

07 Mūsu revīzija sniedz savlaicīgu iespēju atbalstīt Komitejas, novērtējot to sniegumu, tā kā abām struktūrām nesen ir sākušies jauni pilnvaru termiņi. Tāpat abas Komitejas nesen (2022. un 2024. gadā), stiprinot institucionālās partnerības, ir atjaunojušas savus sadarbības nolīgumus ar Eiropas Parlamentu un Komisiju. Mēs ceram, ka mūsu konstatējumi palīdzēs stiprināt Komiteju atzinumu veidošanas procesus. Tas būs svarīgi ne tikai pašām Komitejām, bet arī likumdošanas iestādēm, kas saņem šos atzinumus, un citām ārējām ieinteresētajām personām.

Konstatējumi un ieteikumi

08 Kopumā abās Komitejās ir ieviestas kvalitātes vadības procedūras, kas atbalsta to atzinumu sagatavošanu, taču ekspertu atlases procedūrās ir trūkumi. Komitejas dažreiz sniedz atzinumus pārāk vēlu, neietekmējot ES lēmumu pieņemšanu procesu, un tas var mazināt atzinumu ietekmi. Lai gan Komitejas uzrauga sasniegtspēju, to pašreizējās sistēmas nav izstrādātas tā, lai sistemātiski novērtētu iznākumu vai izmantošanu tiesību aktos, un esošie rādītāji galvenokārt ir vērsti uz pamanāmību un apjomu, nevis ietekmi.

09 Attiecībā uz plānošanu RK nosaka daudzgadu prioritātes, kas saskaņotas ar ES likumdošanas ciklu. EESK veic plānošanu tematiskā līmenī, bet tai trūkst ilgtermiņa stratēģiskās plānošanas visas Komitejas mērogā. Abām Komitejām ir skaidri noteikumi un norādījumi attiecībā uz visu atzinuma veidu sagatavošanas ciklu – to mērķis ir nodrošināt konsekventu kvalitātes un standartizācijas līmeni – tostarp noteikumi par atzinumu formātu, garumu, izstrādi un caurskatīšanu pirms to galīgās pieņemšanas. Komitejas ir arī izstrādājušas procesus un īpašu kārtību steidzamiem gadījumiem. Administratori atbalsta ziņotājus, sagādājot nepieciešamo informāciju attiecībā uz politiku un pārbaudot tekstu skaidrību un konsekveni visā atzinuma sagatavošanas procesā. Lai izvairītos no resursu dublēšanās, EESK un RK kopīgi izmanto vairākus administratīvos un atbalsta pakalpojumus rakstiskās tulkošanas, loģistikas un IT atbalsta jomā. Sk. [17.–29.](#) punktu.

10 Abas Komitejas plaši izmanto ekspertus, lai palīdzētu tām sagatavot atzinumus, taču abām trūkst pārredzamu kritēriju to atlasei. RK arī nav izstrādājuši ekspertu atlases procedūras vai iepriekš izmantoto ekspertu reģistru Komitejas līmenī. Tas rada neobjektivitātes risku, kavē pārredzamību un tādējādi apdraud Komiteju reputāciju. Sk. [30.–36.](#) punktu.

1. ieteikums

Uzlabot ekspertu atlasē pārredzamību

Attiecībā uz ekspertu atlasē:

- a) abām Komitejām būtu jānosaka un jāpublicē kritēriji;
- b) RK jāizstrādā procedūras un ekspertu centrālais reģistrs, kurā fiksē to iepriekšējo darbu Komitejā un to kompetences jomas.

Īstenošanas mērķtermiņš: 2026. gada decembris.

11 EESK sniedza atzinumus Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas noteiktajos termiņos 71 % gadījumā, savukārt RK ievēroja šos termiņus 33 % gadījumā. Tomēr abas Komitejas mūs informēja, ka tās par prioritāriem uzskata politiskos termiņus: to mērķis ir sniegt atzinumus pirms balsošanas attiecīgajā Eiropas Parlamenta komitejā. EESK sasniedza šo mērķi 84 % gadījumā un RK – 74 % gadījumā. Sk. **40.–47.** punktu.

12 Ne vienai, ne otrai Komitejai nav galveno snieguma rādītāju vai automatizētu sistēmu, kas ļautu konsekventi un sistemātiski uzraudzīt institucionālo un politisko termiņu ievērošanu. Automatizētas snieguma izsekošanas un brīdinājumu neesamība kavē sastrēgumposmu agrīnu apzināšanu un sekojošu ziņošanu par sniegumu. Sk. **48.–51.** punktu.

2. ieteikums

Uzlabot atzinumu savlaicīguma uzraudzību

Abām Komitejām būtu:

- a) jāievieš galvenie snieguma rādītāji attiecībā uz savlaicīgumu (piemēram, % atzinumu, kas pieņemti, ievērojot institucionālajos un politiskajos termiņus);
- b) jāintegrē savos darbplūsmas rīkos automatizēta termiņu izsekošana un brīdinājumi;
- c) jāanalizē, vai ir nepieciešami organizatoriski pielāgojumi, kas veicinātu atzinumu ātrāku pieņemšanu.

Īstenošanas mērķtermiņš: 2027. gada decembris.

- 13** Komitejas ir atjauninājušas savas komunikācijas stratēģijas, kas aptver vairāku instrumentu (sociālie mediji, tīmekļa vietnes, paziņojumi presei) izmantošanu, plašus ieinteresēto personu tīklus un dažādas mērķtiecīgas informatīvās darbības. Tās ir arī pastiprinājušas iestāžu sadarbību ar Eiropas Parlamentu un Komisiju un izveidojušas tīklus ar nolūku stiprināt ieinteresēto personu iesaisti. Sk. **54.–59.** punktu.
- 14** Lai gan abu Komiteju ieskatā ietekmes novērtēšana ir stratēģiska prioritāte, tās to vēl nav īstenojušas praksē. Abas Komitejas mēra tiešos rezultātus (atzinumu skaitu, pieminēšanu plašsaziņas līdzekļos u. c.), taču nevērtē iznākumu vai savu atzinumu ietekmi uz tiesību aktiem. RK 2015. gadā ieviesa ikgadējos ietekmes ziņojumus, tomēr tie joprojām ir aprakstoši un balstīti uz tiešajiem rezultātiem. EESK uzrauga atzinumu ietekmi tematisko nodaļu un grupu līmenī, taču tai trūkst standartizētas ziņošanas sistēmas visas Komitejas mērogā. Lai gan abas Komitejas ir pārskatījušas savu atzinumu formātu nolūkā atvieglot ietekmes novērtēšanu, ne viena, ne otra konsekventi neseko līdz tam, kā to ieteikumi tiek atspoguļoti ES tiesību aktos. Sk. **60.–66.** punktu.

3. ieteikums

Institucionalizēt snieguma mērīšanu

Abām Komitejām būtu:

- a) jāizstrādā un konsekventi jāpiemēro procedūras kvalitatīviem un uz iznākumu balstītiem rādītājiem (piemēram, to atzinumu skaits, kuri atspoguļoti tiesību aktos, institucionālā ieviešana), kas ļautu labāk novērtēt ietekmi;
- b) katru gadu jāziņo par sniegumu, izmantojot gan kvantitatīvus, gan kvalitatīvus rādītājus.

Īstenošanas mērķtermiņš: 2027. gada decembris.

Plašāka informācija par mūsu apsvērumiem

Kvalitātes vadības procesi virza atzinumu sagatavošanu, bet ir trūkumi ekspertu atlases procedūrās

- 15** ESAO uzskata, ka, lai sagatavotu kvalitatīvus atzinumus, politikas padomdevējām struktūrām ir jābūt skaidri noteiktam atbildības sadalījumam⁴. Padomdevējām struktūrām būtu jāpārņemas darba programmas ar likumdošanas cikliem un institucionālajām prioritātēm. ESAO arī atzīst, cik svarīga ir pārredzama projektu sagatavošana un ekspertu iesaistīšana kvalitātes nodrošināšanā⁵.
- 16** Mēs sagaidām, ka, lai pārvaldītu dažāda veida atzinumu sagatavošanu, Komitejas ir izstrādājušas:
- skaidrus noteikumus, darba metodes, procedūras, lēmumu pieņemšanas pienākumus un dokumentētas darbplūsmas, kas aptver visu procesu no plānošanas līdz galīgajai pieņemšanai un atspoguļo arī ES likumdošanas īstermiņa (gada) un ilgtermiņa perspektīvu;
  - atbilstošus steidzamības un ārkārtas pasākumus, tādējādi nodrošinot savlaicīgu reaģēšanu uz jauniem vai neparedzētiem uzdevumiem;

---

⁴ Turpat, 72. un 84. lpp.

⁵ Turpat, 12., 45. un 79. lpp.

- izstrādes pamatnostādnes, obligātos standartus un pārļūkošanas procesus, kas ļautu pārbaudīt atzinumu precizitāti un saskaņotību (tostarp veidu, garumu, formātu) nolūkā uzlabot kvalitāti;
- procesus, kuros ņem vērā Komitejās pārstāvēto dažādo ieinteresēto personu viedokļus;
- pārredzamus kritērijus un ekspertu atlases procesus.

Procedūras aptver visu atzinuma sagatavošanas ciklu

17 Abas Komitejas ir izveidojušas darbplūsmas, kas aptver visu atzinumu sniegšanas procesu. Procesi ir aprakstīti reglamentos, kas tiek regulāri atjaunināti⁶, un ir sīki izklāstīti īstenošanas noteikumos. **1. attēlā** ir parādīti dažādie iesaistītie posmi un ar katru posmu saistītie noteikumi. Sadarbība ar Eiropas Parlamentu⁷ un Komisiju⁸ ir noteikta sadarbības nolīgumos. Nesen (2022. un 2024. gadā) tie arī tika atjaunināti.

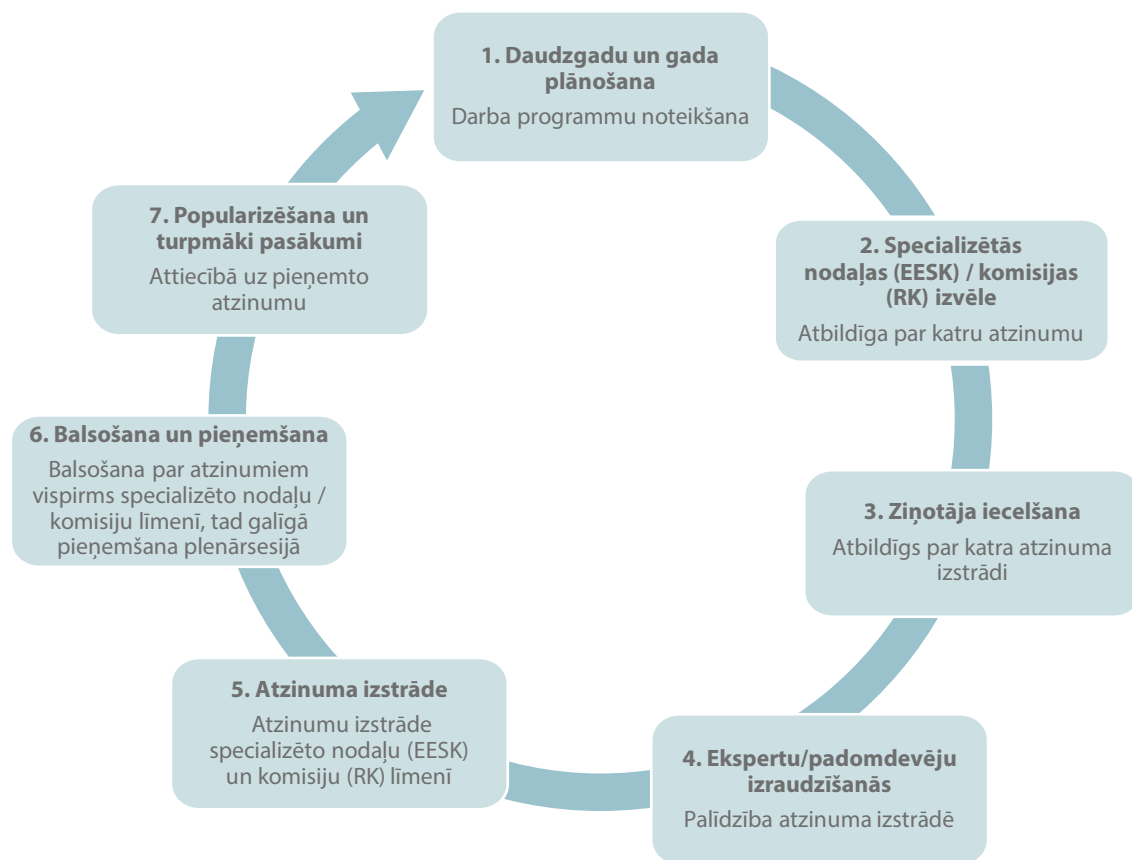
---

⁶ EESK 2022. gada Reglaments, RK 2024. gada Reglaments.

⁷ EESK 2024. gada sadarbības nolīgums ar Eiropas Parlamentu un RK 2024. gada sadarbības nolīgums ar Eiropas Parlamentu.

⁸ EESK 2022. gada protokols ar Eiropas Komisiju un RK 2024. gada protokols ar Eiropas Komisiju.

1. attēls | Atzinuma sagatavošanas cikls

Avots: EESK Reglaments un RK Reglaments.

- 18** RK daudzgadu politiskās prioritātes ir saskaņotas ar ES institucionālajām prioritātēm un likumdošanas ciklu. EESK ilgtermiņa plānošana balstās uz vairākiem tematiskiem gada instrumentiem, kas izstrādāti tematiskās nodaļas līmenī. Tas, ka EESK kopumā nav noteiktas ilgtermiņa prioritātes, ierobežo stratēģiskāku un transversālāku tās darba plānošanu. Mēs uzskatām, ka tas ir īpaši svarīgi attiecībā uz pašiniciatīvas atzinumiem, kuru nozīmīgums ir atkarīgs no saskaņošanas ar institucionālajām prioritātēm, kas vērstas uz nākotni. Tomēr 2024.–2025. gadā EESK uzsāka procesu virzībā uz integrētāku stratēģiskās plānošanas pieeju.
- 19** Abu Komiteju Reglamentos ir paredzēti īpaši darbplūsmas noteikumi katram atzinumu veidam: atzinuma pieprasījumi, izpētes atzinumi, pašiniciatīvas atzinumi un rezolūcijas (**2. attēls**). Reglamentā ir noteikts katra atzinuma sākumpunkts, nepieciešamās izstrādes un apstiprināšanas procedūras un tas, kā rezultāti būtu jāiesniedz ES iestādēm.

2. attēls | Procedūras dažādiem atzinumu veidiem

EESK rezultātu kategorijas un Reglaments

Atzinuma pieprasījumi (Reglamenta 51., 62. un 70. pants): pieprasa Parlaments, Padome vai Komisija (LESD 304. pants). Birojs izraugās specializēto nodaļu; tiek iecelti ziņotāji un izpētes grupas. Izstrādāti izpētes grupās → pieņemti specializētajā nodaļā → tad plenārsesijā. EESK kategorizācijā uzskatīti par A kategorijas atzinumiem.

Pašiniciatīvas atzinumi (52. pants): ierosina EESK (specializētās nodaļas, grupas, Birojs, plenārsesija). Pirms dokumenta izstrādes uzsākšanas ir vajadzīgs Biroja apstiprinājums. To bieži izmanto, lai izvirzītu jautājumus, kas ir svarīgi darba devējiem, darbaņēmējiem vai pilsoniskajai sabiedrībai. Uzskatīti par C kategorijas atzinumiem.

Informatīvi ziņojumi (25., 31., 47. un 49. pants): nesaistoša analīze, ko pieprasījis Birojs vai specializētās nodaļas. Atbalsta debates vai sagatavo pamatu turpmākiem atzinumiem.

Izpētes atzinumi (47. pants): arī tos pieprasa Padome (tostarp rotējošās Padomes prezidentvalstis), Parlaments vai Komisija pirms tiesību aktu priekšlikumiem. Savlaicīgs ieguldījums politikas izstrādē. Uzskatīti par B vai B+ kategorijas atzinumiem.

Citi atzinumi, rezolūcijas un ziņojumi (50., 52. un 64. pants): politiski paziņojumi par steidzamiem jautājumiem (cilvēktiesības, ES prioritātes). Tiek pieņemti plenārsēdē bez pilnas atzinuma procedūras. Izmanto ātriem politiskiem vēstījumiem.

RK rezultātu kategorijas un Reglaments

Atzinuma pieprasījumi (Reglamenta 41.–44. pants): pieprasa Parlaments, Padome vai Komisija (LESD 307. pants). Var būt gan obligāti, gan neobligāti. "Perspektīvas atzinuma pieprasījumi" attiecas uz politikas jomām, kas ietekmē vietējās un reģionālās pašvaldības, piemēram, sabiedrības veselību vai transportu. Kodēts Agora, piešķirts komisijām, ziņotājs iecelts, izmantojot punktu sistēmu. Vīspirms pieņem RK komisijā → pēc tam plenārsesijā.

Divu veidu pašiniciatīvas atzinumi

41. panta b) punkta i) apakšpunkts: pašiniciatīvas atzinumi, kuru pamatā ir dokuments vai kurus pieprasījis Padomes prezidentvalsts (neobligāti atzinumi).

41. panta b) punkta ii) apakšpunkts: pašiniciatīvas atzinumi bez EK dokumenta vai citu iestāžu īpaša pieprasījuma (pašu politiskās iniciatīvas atzinumi). Lai to sagatavotu, ir vajadzīga Biroja atļauja.

Perspektīvas atzinumi (41. panta d) punkts): pieprasa Padome vai Komisija **pirms tiesību aktu projektu izstrādes**. Process līdzīgs atzinuma pieprasījumiem, taču elastīgāka darbības joma un termiņi. Bieži saistīti ar Padomes prezidentūras prioritātēm vai Komisijas darba programmu.

Rezolūcijas (46. pants): politiskas deklarācijas, bieži par steidzamiem jautājumiem. Izstrādā politiskās grupas vai Birojs. Vienkāršota pieņemšana (nav vajadzīgs ziņotājs).

Citi instrumenti (45. pants): ieguldījums iestāžu dialogā (piemēram, gada ziņojumi).

Avots: ERP, pamatojoties uz EESK un RK Reglamentu.

- 20** Atzinumu pieprasījumu un pašiniciatīvas atzinumu sagatavošanas un pieņemšanas procesi, kā arī katra posma darbplūsmas ir izklāstīta **II pielikumā** (EESK) un **III pielikumā** (RK). Attiecībā uz mūsu atlasītajiem 60 atzinumiem mēs konstatējam, ka abas Komitejas ievēroja savu Reglamentu.

Ir ieviesti īpaši noteikumi, kas ļauj laikus reaģēt steidzamās situācijās

- 21** Abas Komitejas ir izstrādājušas ātrus lēmumu pieņemšanas procesus un darbības nepārtrauktības mehānismus krīžu un darbības traucējumu gadījumā. Nepieciešamības gadījumos EESK Reglaments ļauj izmantot “steidzamības procedūras”, lai ievērotu īsos termiņus. EESK ļauts iecelt galveno ziņotāju, kas izstrādās atzinumu un iesniegs to tieši pieņemšanai plenārsesijā, neiesaistot procesā ne izpētes grupu, ne specializēto nodaļu. Tas paātrina procesu, apejot vairākus izstrādes un pārskatīšanas ciklus, tomēr vienlaikus ierobežo EESK tā dēvētā “dinamiskā kompromisa” tvērumu un tās metodi vienprātības panākšanai starp tās trim sastāvā esošajām grupām (*I pielikuma 05.* punkts). Piedevām EESK var saīsināt tulkojumu termiņus.
- 22** Tāpat RK var iecelt galveno ziņotāju, kurš iesniedz steidzamu atzinuma projektu pieņemšanai tieši plenārsesijā. RK var arī iesniegt steidzamas rezolūcijas, nevis oficiālu atzinumu, un kopš 2024. gada to Reglaments ļauj pieņemt steidzamus atzinumus⁹. Šis mehānisms palīdz RK ātri reaģēt uz steidzamiem Parlamenta, Padomes vai Komisijas pieprasījumiem. Tomēr saskaņā ar ES līgumiem rezolūcijām Padomē nav juridiska spēka.
- 23** Saskaņā ar gada pārskatiem EESK 2019.–2024. gada periodā sagatavoja 1015 atzinumus, no kuriem 86 tika apstiprināti ar paātrināta apstiprināšanas procesa palīdzību¹⁰. RK gada ziņojumos 2019.–2024. gada periodā norādīts, ka Komiteja kopā ir pieņēmusi 357 atzinumus, tostarp 40 rezolūcijas un 15 citus¹¹ paātrinātas procedūras atzinumus.

Sniedzot atzinumus, Komitejas ievēro noteiktās izstrādes pamatnostādnes un pārskatīšanas procesus

- 24** Abas Komitejas ir izstrādājušas savus atzinumu izstrādes noteikumus un pamatnostādnes, tostarp prasības attiecībā uz formātu, garumu un skaidrību. Kopīgā iekšējā tulkošanas direkcija nodrošina izstrādes atbalsta rīkus, veidnes un norādījumus, kuru mērķis ir sniegt atzinumus, kuros izmantota skaidra un kodolīga valoda un konsekventa terminoloģija.

---

⁹ RK 2024. gada Reglaments, 44. un 46. pants.

¹⁰ EESK 2022. gada Reglaments, 70., 79. un 89.–91. pants.

¹¹ RK 2024. gada Reglaments, 43. pants.

- 25** Ieceļot ziņotāju jaunam atzinumam, EESK specializētās nodaļas sekretariāts sagatavo informācijas paketi ar attiecīgo informāciju ziņotājam, ekspertam, specializētās nodaļas priekšsēdētājam un izpētes grupas locekļiem¹². Tajā ir iekļauti pamatdokumenti un atsaucē materiāli, iepriekšējie EESK atzinumi par konkrētajiem tematiem un praktiski norādījumi. Mēs konstatējam, ka informācijas pakete bija sagatavota gandrīz visiem mūsu 30 izlasē iekļautajiem gadījumiem, izņemot divus, kad dokumentu tehniskā rakstura dēļ šāda pakete nebija vajadzīga.
- 26** Līdzīga kārtība ir RK – kad jaunam atzinumam tiek iecelts ziņotājs, tas saņem politikas analīzi no RK komisijas sekretariāta politikas speciālista, kas atbild par atzinumu. Analīzē ir iekļauts temata apraksts, iepriekšējās Eiropas Komisijas iniciatīvas šajā jomā, jaunākās norises, standarti un veidnes, kā arī informācija par agrākajiem ar to saistītajiem RK atzinumiem. Mēs konstatējam, ka mūsu izlasē no 30 atzinumiem šī analīze bija sagatavota 23 gadījumos. RK mūs informēja, ka pārējie septiņi atzinumi (steidzamas rezolūcijas vai atzinumi ar galveno ziņotāju) tika sagatavoti, izmantojot paātrinātu procesu¹³, un laika ierobežojumu dēļ procesā netiek iekļauta detalizēta politikas analīze.
- 27** EESK satura pārbaudi nodrošina darbplūsmas kārtība, “dinamiskā kompromisa” darba metode un atzinuma pieņemšanas procedūra. Katru projektu pirms galīgās pieņemšanas vairākkārt iesniedz iekšējai un daudzlīmeņu kontrolei un debatēm (darba grupas, specializētās nodaļas un, visbeidzot, plenārsesijas līmenī), lai sniegtu atzinumus, kas atspoguļo organizētas pilsoniskās sabiedrības intereses un perspektīvas kopumā. EESK darbinieki sniedz atbalstu ziņotājiem, visā atzinuma sagatavošanas procesā pārbaudot tekstu skaidrību un konsekveni.
- 28** Atzinumu izstrāde RK atspoguļo ES vietējo un reģionālo pašvaldību dažādās intereses un prioritātes. Katra atzinuma galīgo saturu nosaka apspriešana un balsošana par grozījumiem, ko RK locekļi iesnieguši tematiskajās sesijās un plenārsesijās (*I pielikuma 08.* punkts). Papildu atbalstu izstrādei sniedz RK komisiju sekretariāti un par lietu atbildīgais darbinieks politikas grupas sekretariātā.
- 29** Tematiskie sekretariāti un tulkošanas nodaļas kopīgajā EESK un RK Tulkošanas direkcijā projektus katrā Komitejā pārskata arī no lingvistiskā un tehniskās precizitātes viedokļa. Pirms atzinumu pieņemšanas plenārsesijā abu Komiteju administratīvie dienesti pārbauda atbilstību standartiem un skaidrību.

---

¹² EESK (2020), *Consolidated Guide to preparing Opinions*, 6. iedaļa, 6.8. punkts.

¹³ RK 2024. gada Reglaments, 44. pants.

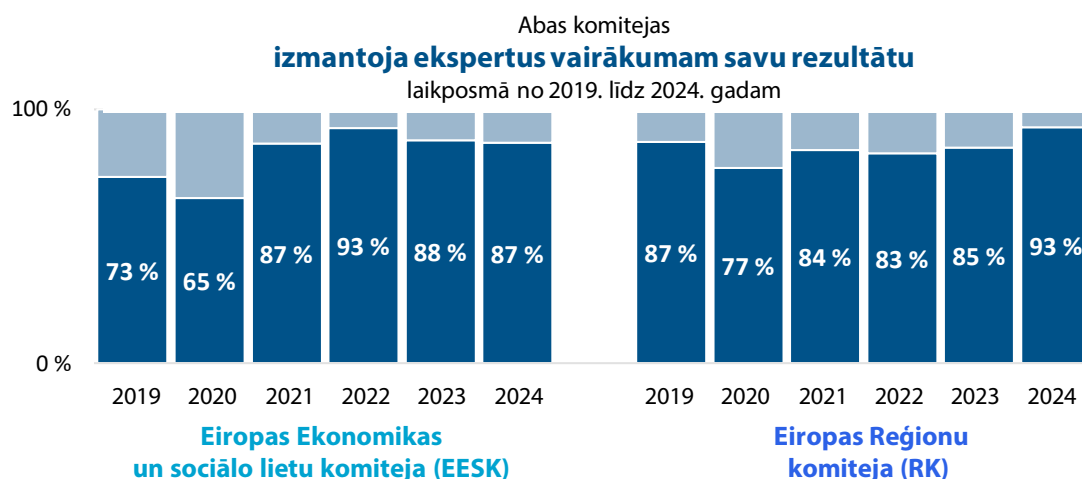
Atzinumu sagatavošanas laikā notiek sistemātiska apspriešanās ar dažādām ieinteresētajām personām

- 30** Abas Komitejas ir izstrādājušas procesus, kas ļauj ziņotājiem ņemt vērā ieinteresēto personu viedokļus un tādējādi uzlabot atzinumu kvalitāti. No atzinuma veida, temata un noliktā termiņa ir arī atkarīgs tas, kā notiek sadarbība ar galvenajām ieinteresētajām personām. EESK specializēto nodaļu sekretariāti atbalsta ziņotājus, nodrošinot, ka apspriešanās ar ieinteresētajām personām pārstāv darba devējus, darba ņēmējus un pilsonisko sabiedrību.
- 31** Apspriešanās apmērs ir atkarīgs no atzinuma būtības, un tas paliek ziņotāja kompetencē, tādējādi nodrošinot zināmu elastību. Dažreiz apspriešanās procesu ierobežo arī laiks. Tādējādi, lai gan daži mūsu izlasē iekļautie atzinumi ietvēra plašus un dažādus ieinteresēto personu viedokļus (iegūti tostarp no teritoriālās ietekmes novērtējumiem, reģionālo aspektu pētījumiem vai atklātas uzklaušanas), citi tika izstrādāti galvenokārt pēc apspriešanās, kas notika vienīgi vietējā vai reģionālajā kontekstā vai RK gadījumā – ar Briselē esošajām ieinteresētajām personām. Šīs apspriešanās tiek reģistrētas Komiteju darbplūsmas rīkā, taču ne vienmēr tas tiek darīts sistemātiski.
- 32** Tā kā EESK ir pilnvarota pārstāvēt darba devējus, darba ņēmējus un organizētu pilsonisko sabiedrību, izstrāde notiek izpētes grupās, kurās ir vienāds dalībnieku skaits no visām trim kategorijām. Tas atvieglo katras kategorijas viedokļu iekļaušanu atzinumos. Lai apkopotu plašākus viedokļus, EESK organizē apspriešanos ar ārējām pilsoniskās sabiedrības organizācijām, NVO vai akadēmiskajām aprindām. EESK 2004. gadā izveidoja struktūru dialogam ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām ([Sadarbības grupu ar Eiropas pilsoniskās sabiedrības organizācijām un tīkliem](#)) un [ES valstu ekonomikas un sociālo lietu padomju tīklu](#). EESK apspriežas arī ar jauniešiem no organizētas pilsoniskās sabiedrības ([ES jauniešu tests](#)) un iesaista kandidātvalstu pārstāvjus ([iniciatīva “Paplašināšanās kandidātvalstu locekļi”](#)).
- 33** RK ir pilnvarota pārstāvēt vietējo un reģionālo iestāžu intereses. Gatavojot atzinumus, ziņotāji var organizēt apspriešanos ar ieinteresētajām personām. Apspriešanos parasti rīko RK telpās, un tajā var iesaistīt reģionālās apvienības, akadēmiskos ekspertus vai pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus. RK iesaista ieinteresētās personas arī netieši, sadarbojoties ar ES līmeņa reģionu un pilsētu apvienībām (piemēram, [Eurocities](#), [Eiropas Pašvaldību un reģionu padomi](#), [Eiropas Reģionu asambleju](#)). Izstrādājot atzinumus, RK izmanto vairākus mehānismus un tīklus, tostarp [reģionālo centru tīklu](#) un labāka regulējuma un aktīvas subsidiaritātes rīkkopu, teritoriālās ietekmes novērtēšanas stratēģiju un subsidiaritātes ekspertu grupu.

Komiteju ekspertu atlases procedūrās ir trūkumi

- 34** Galveno ieguldījumu atzinumu izstrādē sniedz Komitejas locekļi, jo īpaši ziņotāji un – EESK gadījumā – izpētes grupas. Abu Komiteju locekļi var piesaistīt ekspertus (EESK terminoloģijā – “padomdevējus”), kas sniedz konsultācijas attiecībā uz izstrādāto atzinumu. 2019.–2024. gada laikposmā vairākuma atzinumu (84 %) izstrādē tika izmantoti eksperti; dažos gadījumos vienu atzinumu konsultēja vairāki eksperti. Ekspertu uzdevums ir sniegt specializētas zināšanas un ieskatu, lai papildinātu ziņotāja viedokli un palīdzētu atzinuma izstrādē. Tāpat ekspertus var arī lūgt sniegt atbalstu ziņotājam, atzinumu apspriežot plenārsesijā, kā arī tiekoties ar ES iestāžu, ieinteresēto personu un citu attiecīgo pušu pārstāvjiem. Ekspertiem netiek maksāta atlīdzība par darbu, taču viņiem ir tiesības saņemt ceļa izdevumu atlīdzinājumu, kā arī ceļa un sanāksmes dienas naudu (fiksēta likme).
- 35** Revidētajā periodā (2019–2024. gads) Komitejas izmantoja ekspertus lielākajā daļā savu dokumentu izstrādes (**3. attēls**). Mūsu izlasē, kurā bija iekļauti 30 EESK atzinumi, eksperti bija iesaistīti 28 atzinumos. 11 gadījumos atzinuma sagatavošanai tika piesaistīts vairāk nekā viens eksperts (piemēram, viens eksperts ziņotājam un otrs – grupai). Attiecībā uz RK 30 atzinumu izlasi eksperti bija iesaistīti 23 gadījumos. Atlikušajos septiņos gadījumos, kad tika piemērotas steidzamības procedūras (**26. punkts**), nebija pietiekami daudz laika, lai iesaistītu ekspertus.

3. attēls | Ekspertu iesaiste Komitejās

Avots: ERP, pamatojoties uz EESK un RK sniegtajiem datiem.

- 36** Reģionu komitejā nav izveidota ekspertu atlases procedūra, un izvēle ir atstāta ziņotāja ziņā. Tas raisa iespējamās bažas par pārredzamību un atlasīto ekspertu kvalitāti un varētu radīt reputācijas risku, jo ir grūtāk pierādīt, ka eksperti tiek izvēlēti objektīvi un bez interešu konfliktiem. RK arī nav ekspertu reģistra, un tas nozīmē, ka vienā atzinumā gūtā pieredze var netikt saglabāta vai atkārtoti izmantota.

37 EESK ir izveidojusi iepriekšējo padomdevēju iesaistes reģistru, un visiem potenciālajiem padomdevējiem ir jāiesniedz CV, kas apliecina attiecīgās speciālās zināšanas saistībā ar atzinuma tematu. Ziņotājs var izvirzīt kandidātu specializētās nodaļas priekšsēdētājam, kurš ir atbildīgs par CV izskatīšanu un padomdevēja oficiālu iecelšanu. Tomēr Komitejā trūkst pārredzamu kritēriju ekspertu atlasei.

Atzinumi ne vienmēr nonāk pie ES likumdevējiem savlaicīgi, un kavējumi netiek sistemātiski uzraudzīti

38 Savlaicīgumam ir izšķiroša nozīme attiecībā uz atzinuma iespējamo ietekmi uz politikas veidošanu. ESAO uzskata, ka “padomi, kas publicēti tieši pirms politiskajām debatēm parlamentā, var ietekmēt šīs diskusijas, savukārt, ja padoms tiek sniegts kaut vai dienu pēc debatēm, tā ietekme ir ievērojami mazāka”¹⁴. ES kontekstā Līgumos ir paredzēts, ka Komitejas tiek oficiāli iesaistītas ES likumdošanas procesā. Tāpēc, lai Komiteju atzinumiem būtu ietekme, ir jāievēro galvenie institucionālie politiskie termiņi, piemēram, grozījumu iesniegšanas termiņi Eiropas Parlamentā, balsošana Parlamenta komitejās un, vēlākais, balsošana Parlamenta plenārsēdē.

39 Mēs sagaidītu, ka Komitejas:

- savlaicīgi sniedz savus atzinumus, t. i., iestāžu noteiktajos termiņos un arī laikā, kad tie var ietekmēt likumdevējus;
- ir izveidojušas mehānismus, kas ļauj sistemātiski uzraudzīt savu atzinumu savlaicīgumu, kā arī novērtēt galvenos kavējumu cēloņus un ierosināt korektīvus pasākumus.

---

¹⁴ ESAO, *Policy Advisory Systems*, 58. lpp., 2017.

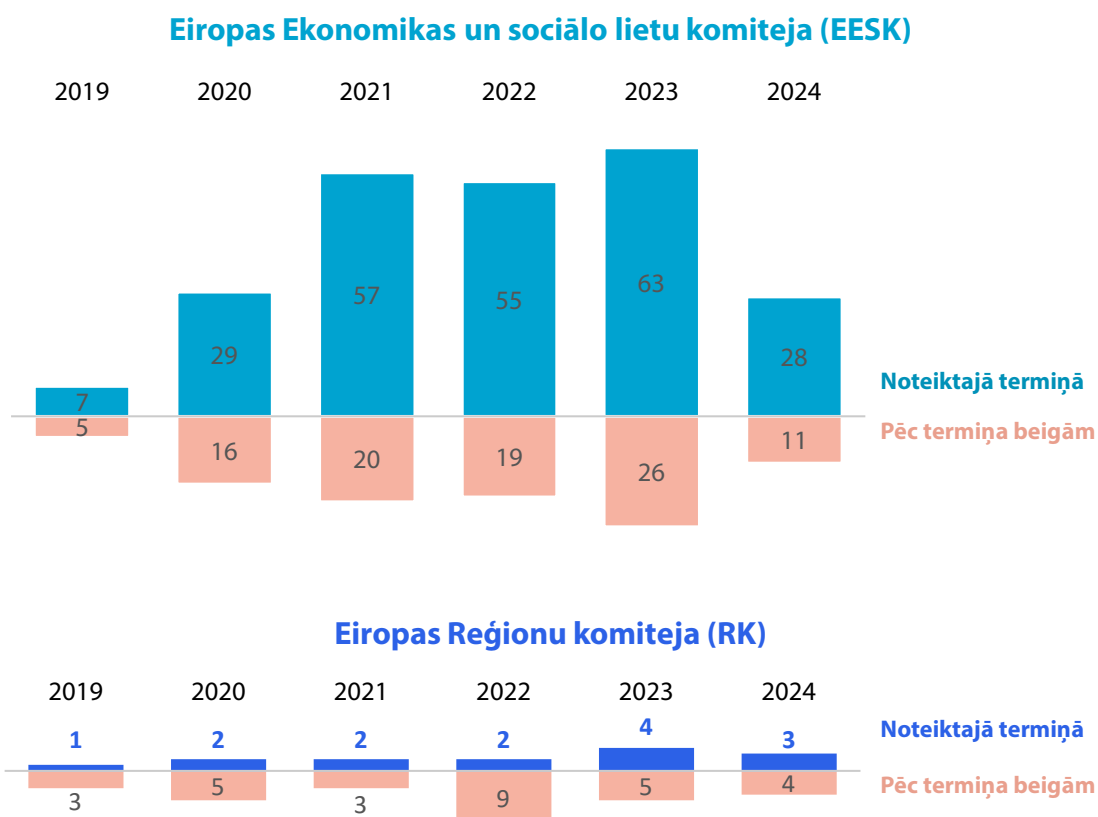
Atzinumu sniegšana iestāžu noteiktajos termiņos ir problemātiska

- 40** Kopš 2009. gada Eiropas Parlaments ir konsekventi (ar dažiem steidzamiem izņēmumiem) noteicis trīs mēnešu termiņu atbilžu saņemšanai no Komitejām¹⁵. Šī prakse ir atzīta Eiropas Parlamenta un EESK 2024. gada maija sadarbības nolīgumā. RK nav tiesību normu, kurās būtu noteikts sistemātisks trīs mēnešu termiņš, taču praksē tas tiek izmantots attiecībā uz lielāko daļu (77 %) Parlamenta pieprasījumu Komitejai. Padome vai nu nosaka precīzu termiņu, vai vairākumā gadījumu lūdz sniegt atzinumu pēc iespējas drīzāk. Iespējams arī rīkoties elastīgāk – steidzamos gadījumos Parlaments var saīsināt termiņus, un Komitejas var izmantot paātrinātas procedūras, lai nodrošinātu savlaicīgu izpildi, sk. **23.** punktu.
- 41** Mēs analizējām no Komitejām saņemtās datu tabulas par 2019.–2024. gadu, novērtējot, kā obligātie atzinuma pieprasījumi atbilst institucionālajiem termiņiem. Atzinumu skaits atbilst ES likumdošanas darba kārtībai. Tādēļ Parlamenta pilnvaru termiņa sākumā un beigās Komitejas retāk tiek aicinātas izstrādāt atzinumus. No šajā periodā EESK sniegtajiem kopā 336 obligātajiem atzinuma pieprasījumiem 239 atzinumi (71 %) tika iesniegti pirms iestāžu noteiktajiem termiņiem. Tajā pašā laikposmā no RK sniegtajiem 43 obligātajiem atzinuma pieprasījumiem 14 atzinumi (33 %) tika iesniegti pirms iestāžu noteiktajiem termiņiem (**4. attēls**).

---

¹⁵ LESD, 304. pants.

4. attēls | Obligāto atzinuma pieprasījumu atbilstība institucionālajiem termiņiem

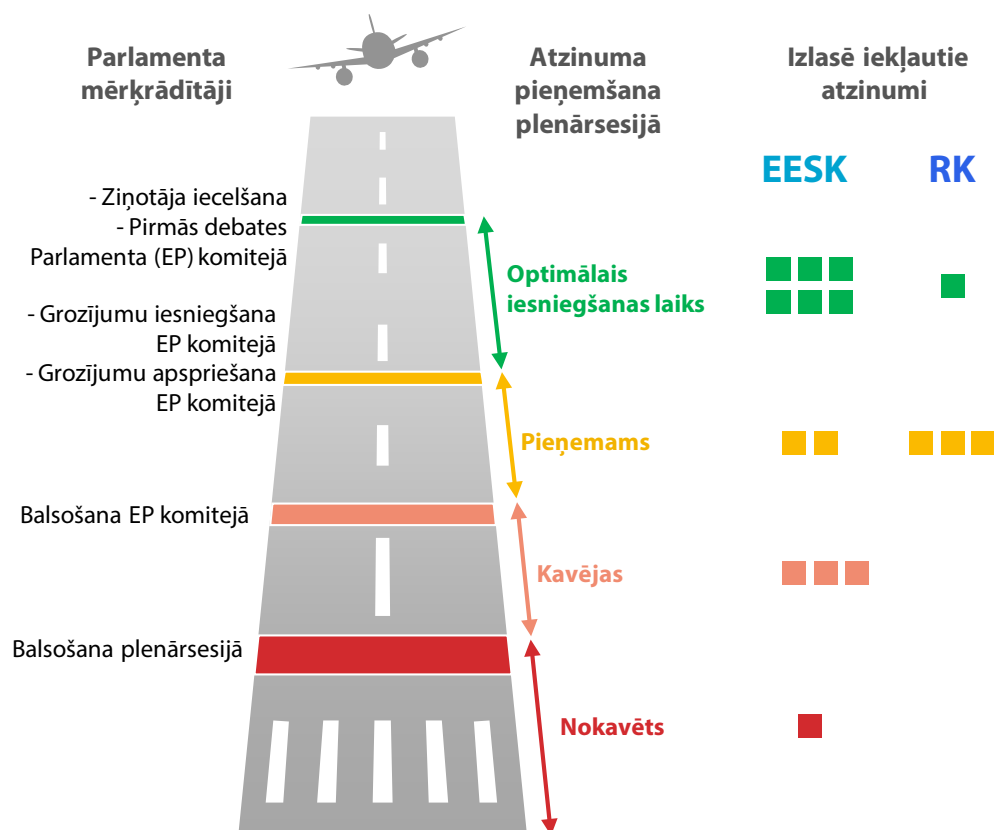
Avots: ERP, pamatojoties uz EESK un RK sniegtajiem datiem.

Obligātie atzinuma pieprasījumi dažreiz tiek iesniegti pārāk vēlu, un Eiropas Parlaments nepagūst tos aktīvi apsvērt

- 42** Pat neņemot vērā oficiālos institucionālus termiņus, abas Komitejas tiecas piešķirt prioritāti politiskajiem termiņiem, piemēram, attiecībā uz Eiropas Parlamenta komiteju diskusijām un grozījumiem, balsojumiem Parlamenta komitejās un, vēlākais, balsojumiem Parlamenta plenārsēdē, lai pēc iespējas palielinātu iespējamību, ka to ieguldījums tiek ņemts vērā. Ja šie institucionālie "iesniegšanas periodi" tiek ievēroti, pieaug iespēja, ka Komiteju atzinumi tiek ņemti vērā un ietekmē likumdošanas procesu, jo īpaši, ja tie tiek sniegti pirms pirmās viedokļu apmaiņas attiecīgajā Parlamenta komitejā.

43 Mēs salīdzinājām datumus, kad EESK plenārsesijā tika pieņemti atzinumi par mūsu izlasē iekļautajiem 14 obligātajiem atzinuma pieprasījumiem attiecībā pret galvenajiem Parlamenta likumdošanas procesa atskaites punktiem. No divpadsmit pieprasījumiem sešos gadījumos tika nokavēti optimālie termiņi (t. i., “iesniegšanas periodi”, kā parādīts [5. attēlā](#)), lai gan attiecībā uz diviem pieprasījumiem tiesību akti tika atsaukti vai vēl nav pieņemti. Attiecībā uz trim no četriem mūsu izlasē iekļautajiem RK obligātajiem atzinuma pieprasījumiem optimālie termiņi netika ievēroti, taču tie joprojām tika iesniegti savlaicīgi, lai attiecīgajā Eiropas Parlamenta komitejā varētu balsot par grozījumiem. Ja Parlaments saņem atzinumu jau pēc optimālā iesniegšanas perioda, pastāv mazāka iespēja, ka tas tiks ņemts vērā, tādējādi tā ietekme uz ES lēmumu pieņemšanu ir ierobežota.

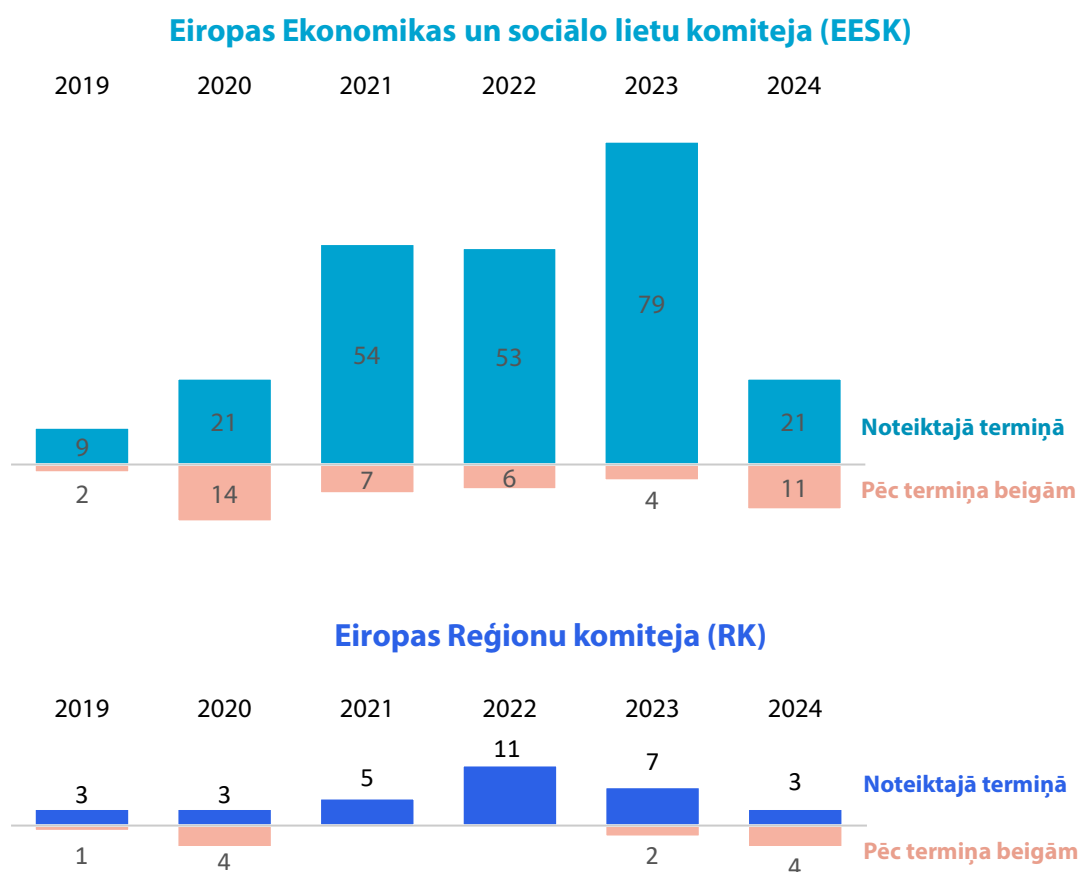
5. attēls | Obligāto atzinumu pieprasījumu savlaicīgums un Eiropas Parlamenta likumdošanas atskaites punkti

Avots: ERP, pamatojoties uz EESK un RK sniegto atzinumu izlasi.

44 Mēs arī analizējam no Komitejām saņemtos datus par 2019.–2024. gadu, novērtējot, kā obligātie atzinuma pieprasījumi atbilst politiskajiem termiņiem. Šajā periodā 55 no 336 EESK obligātajiem atzinuma pieprasījumiem tika ievērotas īpašas parlamentārās procedūras vai arī par tiem vēl nebija nobalsots attiecīgajā parlamentārajā balsojumā, tāpēc tie tika izslēgti no atbilstības aprēķina. No atlikušā 281 atzinuma pieprasījuma lielākā daļa (237 jeb 84 %) tika iesniegti pirms balsojuma Parlamenta komitejā (“optimālie” un “pieņemamie” iesniegšanas periodi), un 44 (16 %) tika iesniegti jau pēc balsojuma Parlamenta komitejā (“vēlie” un “nokavētie” iesniegšanas periodi). Attiecībā uz RK – no 43 obligātajiem atzinuma pieprasījumiem 2019.–2024. gadā 32 (74 %) tika iesniegti pirms balsojuma Parlamenta komitejā, savukārt 11 (26 %) tika iesniegti jau pēc balsojuma Parlamenta komitejā ([6. attēls](#)).

6. attēls | Obligāto atzinuma pieprasījumu atbilstība politiskajiem termiņiem

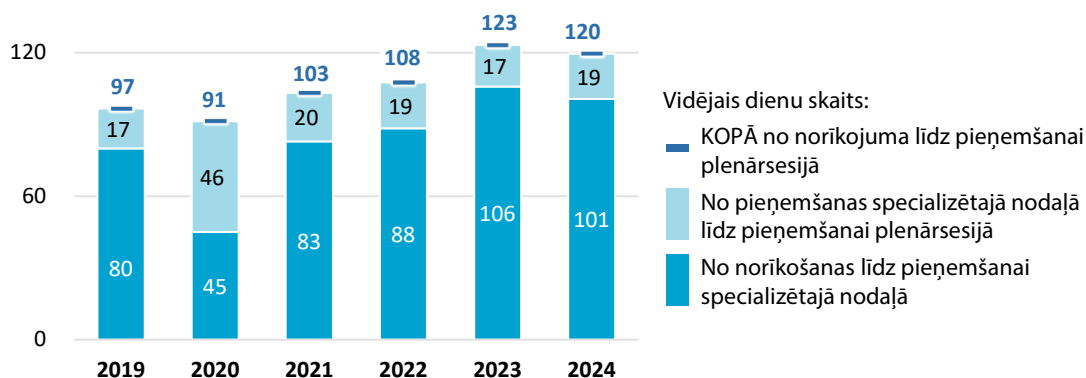
Avots: ERP, balstoties uz EESK un RK sniegtajiem datiem.

45 Mēs konstatējam, ka attiecībā uz EESK laikposms, kas nepieciešams atzinuma pieprasījumu pieņemšanai, mūsu revīzijas periodā ir pagarinājies. Vidējais laikposms no norīkošanas līdz pieņemšanai plenārsēdē no 97 dienām 2019. gadā ietilpa līdz 120 dienām 2024. gadā (**7. attēls**). Lai panāktu vienprātību starp izpētes grupām, ir vajadzīgs laiks, un EESK Reglaments neierobežo izpētes grupu un specializēto nodaļu sanāksmju skaitu. Mūsu izlasē, kurā bija 30 EESK atzinumi, mēs 14 obligāto atzinumu pieprasījumu gadījumos konstatējam pārāk ilgu starplaiku starp atzinuma izstrādes posmiem: trijos gadījumos izpētes grupas pirmā sanāksme notika vairāk nekā trīs mēnešus pēc norīkošanas un vienā gadījumā – pēc sešiem mēnešiem. Mēs konstatējam arī divus gadījumus, kad starp atzinuma pieņemšanu specializētajā nodaļā un pieņemšanu plenārsesijā bija pagājuši vairāk nekā divi mēneši. Plašāku informāciju sk. **IV pielikumā**.

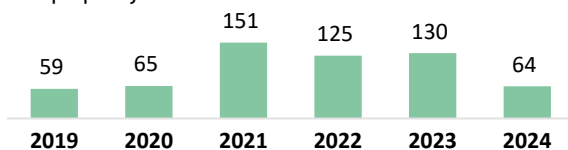
7. attēls | EESK atzinuma pieprasījumi (dienas no norīkojuma specializētajai nodaļai līdz pieņemšanai plenārsesijā)

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK)

Vidējais dienu skaits

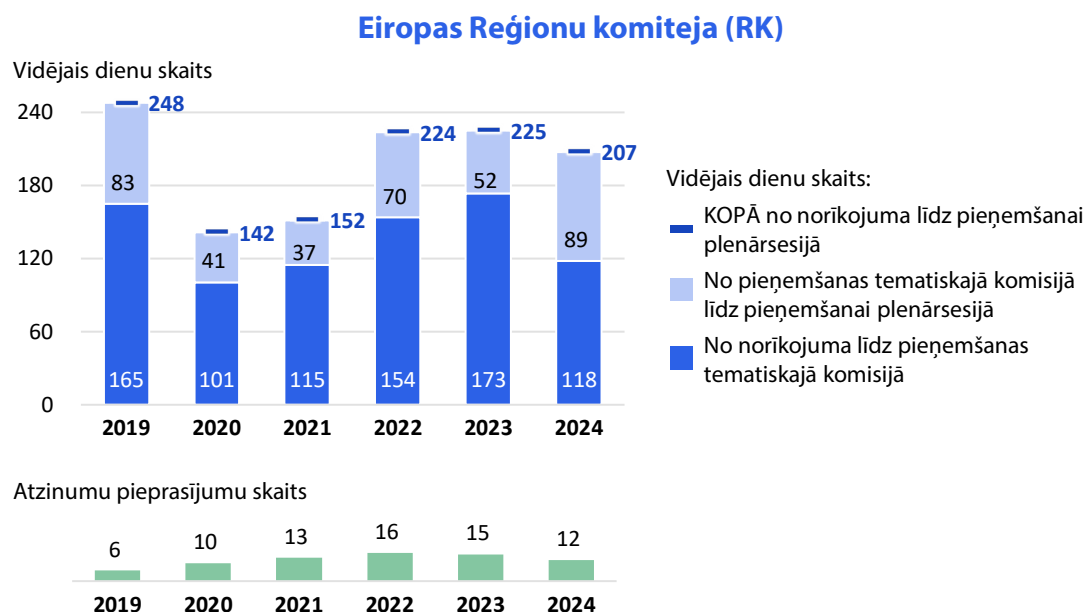
Atzinumu pieprasījumu skaits

Avots: ERP, pamatojies uz datiem, kas saņemti no EESK.

- 46** Attiecībā uz RK pieņemšanas laiks ir nedaudz samazinājies no 248 dienām 2019. gadā līdz 207 dienām 2024. gadā. RK Reglamentā¹⁶ ir noteikts, ka atzinums jāgatavo ne vēlāk kā pēc divām RK komisiju sanāksmēm. Mēs pārbaudījām 30 gadījumus mūsu RK izlasē un konstatējām, ka šis noteikums tika ievērots visos 24 atzinumos, kuros tas bija jāievēro. Šis noteikums neattiecas uz sešām izlasē iekļautajām rezolūcijām, kuras tika tieši pieņemtas plenārsesijā¹⁷. RK gadījumā kavēšanos galvenokārt nosaka faktori, kas saistīti ar tās politisko kalendāru un oficiālo pieņemšanas struktūru. RK plenārsesijas notiek tikai piecas līdz sešas reizes gadā, un tas nozīmē, ka gadījumā, ja atzinums netiek sagatavots līdz noteiktajai plenārsesijai, galīgo pieņemšanu var atlikt par vairākām nedēļām vai mēnešiem.
- 47** Starp RK komisiju sanāksmēm un plenārsesijām tiek pavadīta aptuveni trešdaļa (31 %) no kopējā atzinuma pieprasījumiem veltītā laika (**8. attēls**). Attiecībā uz vienu no četriem obligātajiem atzinuma pieprasījumiem, kuri iekļauti mūsu 30 gadījumu izlasē, mēs konstatējām, ka no pieņemšanas RK komisijā līdz pieņemšanai plenārsesijā bija pagājušas 48 dienas – 35 % no kopējā laika no norīkošanas līdz galīgajai pieņemšanai (136 dienas). Mēs arī konstatējām, ka savlaicīguma riski var rasties darbpilnības sākumposmā. Viens atzinuma pieprasījums vispirms tika apspriests tematiskajā komisijā 64 dienas pēc norīkošanas. Plašāku informāciju sk. **V pielikumā**.

8. attēls | RK atzinuma pieprasījumi (dienas no norīkojuma komisijai līdz pieņemšanai plenārsesijā)

Avots: ERP, pamatojies uz datiem, kas saņemti no RK.

¹⁶ RK 2024. gada Reglaments, 54. panta 1. punkts.

¹⁷ Turpat, 46. pants.

Komitejas sistemātiski neseko līdz institucionālajiem vai politiskajiem termiņiem

- 48** Abām Komitejām trūkst automātiska rīka, ar kuru konsekventi un sistemātiski sekot līdz termiņu ievērošanai, darīt zināmu par institucionālo un politisko termiņu tuvošanos vai automātiski brīdināt par novēlotiem atzinumiem. Turklāt nav uzreiz pieejami vēsturiskie dati par atbilstību ar ES institucionālajiem termiņiem.
- 49** EESK darbplūsmas rīks parāda atzinuma dzīves cikla atskaites punktus (dati iegūti no *Agora* par katru atzinumu no norīkošanas brīža līdz pieņemšanai plenārsesijā), informāciju par ekspertu sanāksmēm un izpētes grupām, kā arī saistītos dokumentus. Tomēr tajā nav informācijas, piemēram, par institucionālajiem termiņiem, kas noteikti atzinumu pieprasījumiem, un par izplatīšanu. Termiņu ievērošanu lielākajā revidētā perioda daļā atsevišķi uzraudzīja katras specializētās nodaļas sekretariāts. EESK 2024. gada beigās ieviesa izklājlapu, kurā datus darbinieki kodē manuāli un kura ļauj sekot līdz savlaicīgumam attiecībā pret iekšējiem termiņiem.
- 50** RK iekšējai saziņai, informācijas apmaiņai un zināšanu nodošanai starp RK locekļiem un darbiniekiem izmanto citu darbplūsmas rīku. Šī sistēma parāda pilnu atzinumu aprites ciklu no darba dokumentiem līdz galīgajai pieņemšanai, tostarp visus grozījumus un saistītās sanāksmes. Tajā konsolidēti dati no iekšējiem IT rīkiem (piemēram, *Agora*), kā arī ar atzinumu saistītie dati, kas ievadīti manuāli. Sistēma ļauj izsekot atzinuma statusam, atskaites punktiem un ietekmei pēc pieņemšanas, tostarp ietver informāciju par apspriešanos ar ieinteresētajām personām un ārējām darbībām. Tomēr mēs konstatējām, ka šīs funkcijas netiek sistemātiski izmantotas. Tās galvenā priekšrocība ir informācijas centralizēšana (piemēram, par atzinumu pieprasījumiem, izstrādes statusu, RK komisiju darba slodzi). Sistēma uzlabo augsta līmeņa pārraudzību, tomēr prasa ievērojamu manuālu ieguldījumu un nesniedz integrētu informāciju, kas sasaistītu institucionālos un politiskos termiņus ar iekšējiem atskaites punktiem attiecībā uz izstrādi, tulkošanu un galīgo pieņemšanu. IT vide ir sadrumstalota, un vienlaikus darbojas vairākas sistēmas. RK arī trūkst vēsturisko datu attiecībā uz savlaicīgumu.

51 ES [Finanšu regula](#) paredz izmantot snieguma rādītājus nolūkā uzraudzīt progresu mērķu sasniegšanā, un par to ir jāziņo gada darbības pārskatos¹⁸. Abas Komitejas izmanto daudzus rādītājus, lai novērtētu savu sniegumu. EESK izmanto 40 galvenos darbības un snieguma rādītājus¹⁹. RK izmanto pavisam 87 galvenos snieguma rādītājus²⁰. Tomēr ne vienai, ne otrai Komitejai nav konkrēta rādītāja, kas uzraudzītu atzinumu savlaicīgu sniegšanu, norādot, piemēram, procentuālo daļu atzinumu, kas sniegti pirms noteiktā termiņa.

Komitejas ziņo par informēšanas pasākumiem, bet sniedz ierobežotu informāciju par atzinumu ietekmi

52 Politikas padomdevējām struktūrām būtu jāsniedz ieteikumi viegli saprotamā formātā un jāizplata ieteikumi plašai auditorijai, izmantojot dažādus mediju kanālus²¹, šādi palielinot ieteikumu pieejamību. ESAO uzskata, ka “labi ieteikumi palīdz uzlabot politikas rezultātus plašākā kontekstā (..)” un “ir svarīgi novērtēt rezultātus un izvērtēt konsultāciju sniegšanas procesa efektivitāti”²². Turklāt Komisijas labāka regulējuma rīkkopa²³ mudina sekot līdzi iznākumam, koprezultātiem un ietekmei, kas parāda, vai politika “sasniedz savus mērķus”.

53 Mēs sagaidītu, ka Komitejām ir:

- stratēģija un komunikācijas rīki, ar kuriem palielināt savu atzinumu pamanāmību;
- iespēja novērtēt atzinumu sasniegtspēju un ietekmi uz ES likumdošanas procesu.

---

¹⁸ [Finanšu regula](#), 33. panta 2. punkta b) apakšpunkts un 74. panta 9. punkts.

¹⁹ [EESK 2024. gada darbības pārskats](#).

²⁰ [RK 2024. gada darbības pārskats](#).

²¹ ESAO, *Policy Advisory Systems*, 58.-60. lpp., 2017.

²² Turpat, 26. un 79. lpp.

²³ [Labāka regulējuma rīkkopa 2023](#), 43. rīks.

Abām Komitejām ir plašs komunikācijas un informēšanas instrumentu klāsts, taču tie netiek sistemātiski izmantoti

- 54** Abas Komitejas ir izstrādājušas dažādus komunikācijas rīkus un informēšanas kanālus, tostarp tīmekļa vietnes, sociālos medijus, informatīvos biļetenus un tiešsaistes pasākumus, un tie visi stiprina Komiteju digitālo sasniegtspēju. Laikposmā no 2019. līdz 2024. gadam Komiteju klātbūtne sociālajos medijos divkārtšojās, to platformās EESK tagad seko 222 000 kontu, un RK – 220 000 kontu.
- 55** Tomēr dažādu saziņas un informēšanas rīku izmantošana nav sistemātiska. RK darbplūsmas rīkā (sk. [50.](#) punktu) attiecībā uz mūsu 30 atzinumu izlasi vērojamas lielas atšķirības komunikācijas pasākumu apjomos. 20 atzinumi tika izsludināti vairākos kanālos (paziņojumi preseī, sociālie mediji, tikšanās ar preses pārstāvjiem, uzaicinājumi medijiem), informācija par pieciem citiem atzinumiem bija izplatīta tikai sociālajos medijos, un pieciem atzinumiem nebija jebkādu reģistrētu komunikācijas pasākumu (trīs no tiem bija rezolūcijas, kas tika sagatavotas bez ziņotāja un kam bija maz turpmāku pasākumu). Neraugoties uz skaidru komunikācijas sistēmu un ziņošanas rīkiem, sistemātiska informatīvo pasākumu dokumentēšana praksē joprojām ir ierobežota.
- 56** EESK gadījumā līdzīgs novērtējums nebija iespējams, jo tās darbplūsmas sistēma nav paredzēta, lai aptvertu vai izsekotu komunikācijas un turpmākās darbības saistībā ar atzinumiem (sk. [49.](#) punktu). EESK ir veikusi izmaiņas savā komunikācijas satvarā, īstenojot savu [komunikācijas stratēģiju 2022.–2027. gadam](#). Reaģējot uz iepriekšējās stratēģijas trūkumiem, proti, sadrumstalotiem centieniem, vāju pamanāmību un ietekmes izsekošanas trūkumu, ar pašreizējo stratēģiju tika ieviesti prioritāri projekti, piemēram, tīmekļa vietnes pārveide, audiovizuālās studijas izveide, sociālo mediju stratēģija, uzlaboti pēcpasākumi pēc atzinumu pieņemšanas un snieguma rādītāji.
- 57** Abas Komitejas ir pastiprinājušas iestāžu sadarbību ar Eiropas Parlamentu un Komisiju, pārejot no neformālas informācijas apmaiņas uz strukturētu sadarbības satvaru, kas izstrādāts ar nolūku uzlabot to ieguldījumu ES politikas ciklā. Plašāku informāciju sk. [1. izcēlumā](#).

1. izcēlums

Iestāžu sadarbība ar Eiropas Parlamentu un Eiropas Komisiju

EESK [2024. gada sadarbības nolīgumā ar Eiropas Parlamentu](#) ir precizētas procedūras, saskaņā ar kurām Parlamenta komitejas pieprasa izpētes atzinumus, noteikta kopīga tiesību aktu atlase *ex post* novērtēšanai un formalizētas regulāras augsta līmeņa Parlamenta un EESK vadības tikšanās. Ar [2022. gada protokolu ar Eiropas Komisiju](#) tika ieviesta ikgadēja kopīga piecu tematu noteikšana izpētes atzinumiem, kas saistīti ar Komisijas darba programmu, un EESK varēja sniegt ieguldījumu Komisijas novērtējumos un ietekmes izvērtējumos.

RK [2024. gada sadarbības nolīgums ar Eiropas Parlamentu](#) paredz kopīgi apzināt perspektīvas atzinumus, RK dalību Parlamenta komiteju un sadarbības grupu sanāsmēs un sadarbību labāka regulējuma jomā, veicot ES tiesību aktu un izdevumu programmu kopīgus novērtējumus. [2024. gada sadarbības nolīgums ar Eiropas Komisiju](#) pastiprina politisko dialogu, Komisijas priekšsēdētājam un komisāriem piedaloties RK plenārsesijās, izveido tiešus kanālus reģionālajam ieguldījumam politikas veidošanā un paredz, ka Komisijas dienestiem ir jāsniedz mērķtiecīgas atsauksmes par RK ieguldījumu un ieteikumiem attiecībā uz grozījumiem.

Ne vienai, ne otrai Komitejai nav šādu oficiālu sadarbības nolīgumu ar Padomi.

Avots: ERP, pamatojoties uz EESK un RK sniegtajiem dokumentiem.

- 58** Gan EESK, gan RK ir izveidojušas tīklus, lai stiprinātu ieinteresēto personu iesaisti un mērķtiecīgu informēšanu ([9. attēls](#)). EESK sadarbojas ar [Pilsoniskās sabiedrības sadarbības grupu](#) un valstu ekonomikas un sociālo lietu padomēm un organizē partnerības pasākumus ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām, veicinot dialogu un pamanāmību. Izstrādājot atzinumus, tā ir arī izveidojusi strukturētu dialogu, lai apspriestos ar kandidātvalstu jaunatnes organizācijām ([ES jauniešu tests](#)) un organizētu pilsonisko sabiedrību. RK iesaista vietējos vai reģionālos pārstāvjus, izmantojot tādus tīklus kā [Reģionālie centri](#), [Kohēzijas alianse](#), programma "[Vēlēti jaunāka gadagājuma politiķi](#)" un [ES lietu padomnieki](#), kā arī tādas iniciatīvas kā [Eiropas Reģionu un pilsētu nedēļa](#).

9. attēls | EESK un RK tīkli un mērķtiecīgi informatīvie pasākumi

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK)

Nolīgumi stiprina pilsoniskās sabiedrības ieguldījumu

2022. gada protokols ar Komisiju: uzlabota prognozēšana, izpētes atzinumi un iesaistīšanās Eiropas pilsoņu iniciatīvā.

2024. gada sadarbības nolīgums ar Parlamentu: ievieša regulāras augsta līmeņa sanāksmes, *ex post* sadarbību un plašāk atzina EESK par strukturētu kanālu pilsoniskās sabiedrības ieguldījumam.

Mērķorientēti informatīvie pasākumi

Partnerības pilsoniskās sabiedrības organizāciju pasākumi: aptuveni 80 kopīgi organizēti pasākumi gadā, kuros EESK locekļi apspriež atzinumus, kas saistīti ar informatīviem pasākumiem.

Informatīvie biļeteni un kontaktinformācijas datubāze: ikmēneša biļetens pilsoniskās sabiedrības ieinteresētajām personām.

Pilsoniskās sabiedrības iesaistes tīkli

Sadarbības grupa ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām: izveidota 2004. gadā un apvieno EESK locekļus un vairāk nekā 40 ES līmeņa pilsoniskās sabiedrības organizācijas un tīklus strukturētam dialogam un kopīgiem pasākumiem.

Valstu ekonomikas un sociālo lietu padomes: 22 no 27 dalībvalstīm ir izveidojušas valsts ekonomikas un sociālo lietu padomes; EESK ar tām uztur pastāvīgus kontaktus, veidojot tiešsaistes kopienu, lai izplatītu informāciju.

Jauniešu tests: strukturēta pārbaude ar nolūku ņemt vērā jauniešu vajadzības un skatījumu uz atzinumiem un iniciatīvām.

Kandidātvalstu pilsoniskās sabiedrības iesaistes grupa: platforma ES kandidātvalstu pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaistīšanai ES debatēs un sagatavošanai dialogam attiecībā uz iestāšanos ES.

Eiropas Reģionu komiteja (RK)

Nolīgumi, kas ietver teritoriālās perspektīvas

2024. gada sadarbības nolīgums ar Parlamentu (EP): nodrošina perspektīvas atzinumu kopīgu apzināšanu, iesaistīšanos EP komiteju darbā un atsauci uz RK teritoriālās ietekmes novērtējumiem.

2024. gada nolīgums ar Komisiju: paredz mērķtiecīgas atbildes trīs mēnešu laikā, stiprina subsidiaritātes un prognozēšanas lomas.

Mērķorientēti informatīvie pasākumi

Eiropas Reģionu un pilsētu nedēļa: galvenais pasākums RK pamanāmībai, diskusijām un mijiedarbībai ar ieinteresētajām personām.

RK Biroja/komisiju izbraukuma sanāksmes: dažkārt saistīts ar rotējošām Padomes prezidentvalstīm.

Mērķtiecīga izplatīšana: atzinumi tiek sistemātiski nosūtīti ES iestādēm, reģionālajām vai vietējām pašvaldībām un ieinteresētajām personām (izmantojot informatīvos biļetenus un sociālos plašsaziņas līdzekļus).

Tiklošana un pasākumi pilsoniskās sabiedrības iesaistei

Gados jauni vēlēti politiķi un absolventi: sadarbība ar jauniešiem un vietējiem politiķiem ar mērķi gūt atsauksmes un stiprināt vēstījumus.

ES vietējo pašvaldību deputātu tīkls: mobilizē vietējos pārstāvjus izplatīt informāciju un apkopot atsauksmes.

Reģionālie centri: strukturētas vietējo un reģionālo pašvaldību atsauksmes par ES tiesību aktu īstenošanu, sniedzot ieguldījumu atzinumu izstrādē.

Kohēzijas aliance: partnerības ar pilsonisko sabiedrību un ideju laboratorijām, lai stiprinātu vēstījumus (piemēram, par kohēziju, klimatu vai līdzdalības demokrātiju).

59 Saskaņā ar Komiteju komunikācijas stratēģiju komunikācijas un informācijas izplatīšanas centieni galvenās mērķauditorijas ir ES iestādes, pilsoniskā sabiedrība un reģionālās ieinteresētās personas. Komitejas ir izveidojušas iestāžu nolīgumus, mērķtiecīgus informatīvus pasākumus un tīklus nolūkā attīstīt attiecības un palielināt sadarbību ar savu auditoriju. Abās komitejās komunikācijas prioritātes nosaka Birojs saskaņā ar politiskajām prioritātēm. RK šo tīklu izmantošana un informācijas izplatīšanas pasākumi atzinumu popularizēšanai ir ziņotāja pārziņā (sk. arī **30.** punktu).

Komitejas sistemātiski nevērtē, kā to atzinumi tiek atspoguļoti galīgajos tiesību aktos

- 60** ESAO uzskata, ka politikas ieteikumiem ir jābūt atbilstīgiem un tiem būtu jāietekmē politikas veidošanas process. Mēs konstatējām, ka abas Komitejas bija atjauninājušas savu atzinumu formātu, lai padarītu tos skaidrākus, īsākus un vieglāk izmantojamus politikas veidotājiem.
- 61** Abas Komitejas savu darbību uzrauga, galvenokārt izmantojot kvantitatīvus rādītājus, piemēram, pieņemto atzinumu skaitu, pieminēšanu plašsaziņas līdzekļos un atspoguļojumu sociālajos medijos, taču trūkst sistemātiska novērtējuma par to, kā to atzinumi ietekmē galīgos tiesību aktus. EESK ziņojumi ir sadrumstaloti, un tajos galvenā uzmanība ir pievērsta tiešajiem rezultātiem, paredzētie turpmākie pasākumi ir neformāli, un gada ietekmes ziņojums netiek sagatavots. RK katru gadu sagatavo ietekmes ziņojumus, taču tajos joprojām tiek mērīta aktivitāte, nevis ietekme. Neraugoties uz nesenajām atzinumu formāta reformām un izmēģinājuma iniciatīvām, kuru mērķis ir uzlabot Komiteju darba izmantojamību un izsekojamību, ne viena, ne otra Komiteja sistemātiski neseko līdzi tam, vai to ieteikumi ir atspoguļoti ES tiesību aktos.
- 62** EESK 2024. gada galvenajos darbības un snieguma rādītājos ir aprakstīti ievērojamākie politiskie sasniegumi svarīgākajās jomās, bet trūkst kvalitatīvu vai sistemātiskāku uz iznākumu balstītu pasākumu. Triju grupu un specializēto nodaļu sekretariāti apkopo atsauksmes no institucionālajām ieinteresētajām personām, bet tas netiek darīts strukturētā vai centralizētā veidā. Arī EESK darbplūsmas rīks nav paredzēts šādu datu glabāšanai. Komisija reizi ceturksnī sagatavo pārraudzības dokumentu, kurā sniegts kopsavilkums par to, kā tā ir reaģējusi uz EESK atzinumiem vai rīkojusies pēc tiem. EESK ir publicējusi vienu atsevišķu “**veiksmes stāsta**” ziņojumu par tikai 11 atzinumu ietekmi. Tomēr Komiteja vēl nav izveidojusi sistemātisku snieguma satvaru vai gada ietekmes ziņojumu, lai gan tās komunikācijas stratēģijā 2022.–2027. gadam tas ir paredzēts.

- 63** Turpretim RK savā 2014. gada Reglamentā²⁴ ir ieviesusi prasību sagatavot gada ietekmes ziņojumu, pamatojoties uz ES iestāžu ieguldījumu un saviem galvenajiem snieguma rādītājiem. Lai gan RK mērķis ir savos gada ietekmes ziņojumos iekļaut kvalitatīvu analīzi, šajos ziņojumos galvenā uzmanība ir pievērsta tiešajiem rezultātiem, nevis sistemātiskai politikas iznākuma analīzei. Darbu pie katras likumdošanas iniciatīvas uzrauga direktorāti, tomēr netiek veikta centralizēta izsekošana, kas noteiktu, vai RK ieteikumi ir iekļauti Parlamenta ziņojumos, Padomes secinājumos vai galīgajos tiesību aktos. Lai gan darbplūsmas rīks ir paredzēts izplatīšanas darbību reģistrēšanai, to sistemātiski neizmanto ietekmes izsekošanai, un tajā bieži ir nepilnīgi dati.
- 64** Abas Komitejas ir atjauninājušas savu atzinumu formātu ar nolūku uzlabot skaidrību un izmantojamību. EESK 2024. gadā sāka izmēģinājuma projektu, kas ļauj ziņotājiem ierosināt konkrētus grozījumus tiesību aktu priekšlikumos, lietojot formātu, kas ir identisks Eiropas Parlamenta attiecīgajam formātam, tādējādi atvieglojot to izmantošanu. RK izmanto atzinumu veidnes, un tās kopš 2015. gada iekļauj likumdošanas stila grozījumu sadaļu atzinumiem, kas sagatavoti, reaģējot uz obligātajiem atzinuma pieprasījumiem. RK 2024. gadā pārskatīja savu atzinumu veidnes ar nolūku padarīt tekstus īsākus un ieteikumus – skaidrākus. Šo izmaiņu mērķis ir atvieglot Komitejas ieguldījuma integrēšanu ES tiesību aktos un atvieglot izmantošanas izsekošanu.
- 65** Pārbaudot mūsu izlasē iekļautos obligāti pieprasītos atzinumus (desmit no katras Komitejas), mēs izmantojām MI rīkus, kas palīdzēja salīdzināt Komisijas priekšlikumus, ierosinātos grozījumus Komiteju atzinumos un tiesību aktu galīgos tekstus. Attiecībā uz deviņiem EESK atzinumiem un astoņiem RK atzinumiem mēs konstatējām iespējamās mīļakarības starp elementiem Komiteju atzinumos un pieņemtajiem tiesību aktiem. Lai gan ar šo analīzi vien nevar noteikt cēloņsakarību starp Komiteju atzinumiem un tiesību aktos veiktajiem grozījumiem, tā liecina, ka kopā ar likumdošanas procesa ciešu uzraudzību un ieinteresēto personu atsauksmēm ir iespējams veikt ietekmes novērtējumu. [2. izcēlumā](#) ir sniegti piemēri atzinumu pieprasījumiem, kas var būt saistīti ar galīgo pieņemto tekstu, un sīkāka informācija par pašiniciatīvas atzinumiem ir sniegta [VI pielikumā](#).

---

²⁴ 59. pants (bet RK 2024. gada Reglamentā 61. pants).

2. izcēlums

Atzinumu pieprasījumi, kas var veicināt izmaiņas tiesību aktos

EESK – ES ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu sistēmu pārskatīšana

EESK 2022. gada 13. jūlijā pieņēma atzinumu par ES ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu sistēmu pārskatīšanu attiecībā uz lauksaimniecības produktiem un pārtikas produktiem, vīniem un stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem. Ar sākotnējo Komisijas tiesību akta priekšlikumu par šīm lauksaimniecības produktu ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm un kvalitātes shēmām tika grozītas trīs spēkā esošās regulas ([1308/2013](#), [2017/1001](#) un [2019/787](#)) un ceturta – atcelta ([1151/2012](#)).

Ierosināto tiesību aktu sarežģītības dēļ process ieilga, un sarunas starp Eiropas Parlamentu, Padomi un Komisiju sākās tikai 2023. gada jūnijā. Tā paša gada 24. oktobrī Parlaments un Padome panāca vienošanos ceturtajā sarunu kārtā. Parlaments [tekstu pieņēma 2024. gada 28. februārī](#), un Padome to pieņēma 6. martā. Galīgais akts tika parakstīts 2024. gada 11. aprīlī.

Kā minēts atzinuma 1.9. un 4.19. punktā, EESK bija iebildumi pret “asociāciju izraisīšanas” definīciju, kas iekļauta priekšlikuma 27. panta 2. punktā. Ņemot vērā šo atzinumu, regulas galīgajā tekstā ierosinātā definīcija netika saglabāta.

Atzinuma 4. punkta 5. apakšpunktā bija pausti iebildumi pret uzdevumu deleģēšanu Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojam saskaņā ar priekšlikuma 17. panta 5. punktu, 19. panta 10. punktu, 23. panta 7. punktu, 25. panta 10. punktu, 26. panta 6. punktu un 46. pantu. Arī šajā gadījumā, ņemot vērā atzinumu, tika saglabāta tikai priekšlikuma 34. panta 3. punktā sākotnēji paredzētā deleģēšana (tagad regulas 35. panta 2. punkts), savukārt pārējās uzdevumu deleģēšanas tika svītrotas.

RK – ES Kibersolidaritātes akts un digitālā noturība

RK 2023. gada 30. novembrī pieņēma atzinumu par [ES Kibersolidaritātes aktu](#).

Eiropas Parlaments 2024. gada 24. aprīļa plenārsēdē pieņēma [normatīvo rezolūciju par priekšlikumu regulai, kas nosaka pasākumus, kuri stiprina solidaritāti un spējas Savienībā atklāt kiberapdraudējumu un kiberincidentus, tiem sagatavoties un uz tiem reaģēt](#). Eiropas Parlaments pirmajā lasījumā pieņēma savu nostāju un iesniedza to Padomei.

Parlaments ņēma vērā RK atzinumu un iekļāva norādi, ka vietējās pašvaldības ir īpaši neaizsargātas, tostarp to ierobežoto resursu dēļ. 1. apsvērumā ir atzīta pieaugoša savstarpējā savienojamība un iespējamā neaizsargātība, tostarp vietējā un reģionālā līmenī²⁵.

Tomēr citi RK ierosinātie tiesību aktu grozījumi, piemēram, skaidra atsauce uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām, neatkarīgi no tā, vai šie grozījumi saskaņā ar valsts tiesību aktiem tiek uzskatīti par ļoti kritiskiem, netika ņemti vērā.

66 EESK komunikācijas stratēģijā 2022.–2027. gadam snieguma novērtējums ir noteikts par vienu no galvenajiem mērķiem, taču uzraudzība joprojām ir vērsta uz tiešajiem rezultātiem, nevis iznākumu, un trūkst strukturēta satvara ietekmes izsekošanai. RK sagatavo gada ietekmes ziņojumus, taču to rādītāji arī joprojām lielā mērā ir vērsti uz tiešajiem rezultātiem (piemēram, sanāksmju skaits, pieminējumi plašsaziņas līdzekļos). Lai gan sistemātiska ietekmes novērtēšana ir atzīta par stratēģisku prioritāti, ne viena, ne otra Komiteja vēl nav to ieviesusi.

Šo ziņojumu 2026. gada 25. februāra sēdē Luksemburgā pieņēma V apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas loceklis *Jan Gregor*.

Revīzijas palātas vārdā —

Tony Murphy
priekšsēdētājs

---

²⁵ Regula (ES) 2025/38.

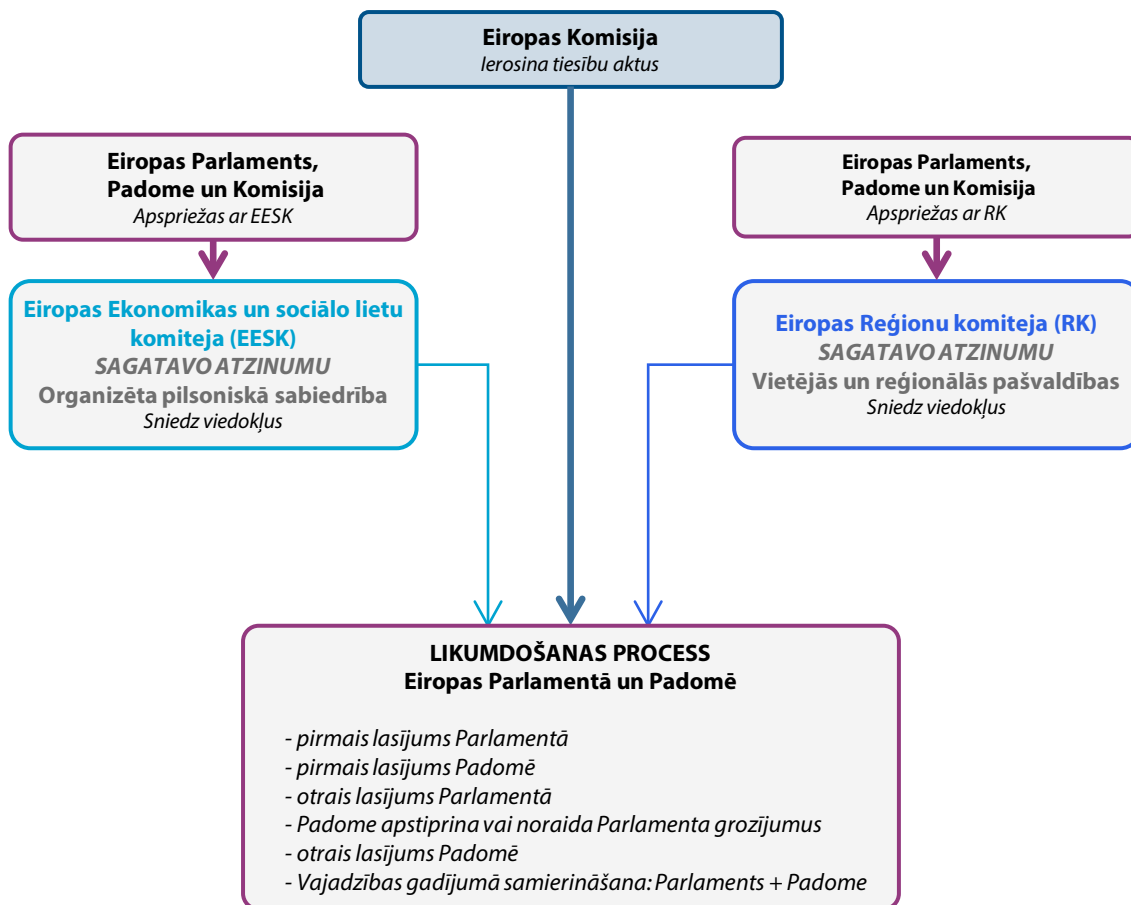
Pielikumi

I pielikums. – Par revīziju

ES padomdevēju struktūru izcelsme un mērķis

- 01** Eiropas Savienība ir izveidojusi divas padomdevējas struktūras, kurām ir paredzēts uzlabot dažādu ieinteresēto personu, tostarp reģionālo iestāžu, pilsoniskās sabiedrības un ekonomisko grupu (darba devēju, darba ņēmēju un patērētāju), pārstāvību ES lēmumu pieņemšanā un veicināt dialogu starp tām. Šo struktūru mērķis ir:
- stiprināt līdzdalības demokrātiju (pirms lēmuma pieņemšanas apspriežoties ar personām vai struktūrām, uz kurām attiecas konkrētais politiskā regulējuma aspekts);
  - ievērot subsidiaritātes principu (saskaņā ar kuru ES rīkojas tikai tad, ja ES rīcība ir efektīvāka nekā valsts, reģiona vai vietējā mēroga rīcība);
  - nodrošināt, ka ES lēmumu pieņemšanas procesā tiek iekļauti vietējā un reģionālā līmeņa iedzīvotāju un dažādu nozaru pārstāvju viedokļi.
- 02** Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai ar šīm divām struktūrām – Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu Komiteju (EESK) un Reģionu Komiteju (RK) (šeit sauktas “Komitejas”) – ir paredzēts apspriesties laikā, kad tiek izstrādāti ES tiesību akti, kas ietilpst Komiteju kompetences jomās. [Līgumā par Eiropas Savienības darbību](#) (LESD) ir noteikts, kādos gadījumos šāda apspriešanās ir nepieciešama, kā arī tas, ka Komitejas var rīkoties pēc savas iniciatīvas (LESD 304. un 307. pants). Svarīgākais Komiteju uzdevums ES lēmumu pieņemšanas procesā ir sniegt ES iestādēm konsultācijas likumdošanas un politikas jomā, sniedzot uz informāciju balstītus atzinumus un ieteikumus. Vēl tās veic komunikācijas pasākumus, lai pieejamā veidā informētu sabiedrību un ieinteresētās personas par savu darbu (sk. [1. attēlu](#)).

1. attēls | ES padomdevēju struktūru loma ES lēmumu pieņemšanā

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Komisijas sniegto informāciju: Komunikācijas ģenerāldirektorāts un Klauss Dīters Borharts, "ES tiesību ceļvedis".

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja

- 03** EESK tika izveidota 1957. gadā ar [Romas līgumu](#)¹, ar mērķi dažādām ekonomiskajām un sociālajām grupām nodrošināt oficiālu padomdevēja lomu Eiropas politikas un tiesību aktu izstrādē. EESK uzdevums ir mazināt plaisu starp ES iestādēm un organizēto pilsonisko sabiedrību, veicinot līdzdalības demokrātiju.

¹ 4. pants, 193.–198. pants.

04 EESK sastāvā ir pārstāvji no trim grupām: **darba devēji** (uzņēmumu intereses), **darbaņēmēji** (arodbiedrības) un **dažādas pilsoniskās sabiedrības organizācijas** (piemēram, tās, kas pārstāv nevalstiskās organizācijas (NVO), lauksaimniekus, patērētājus vai noteiktu profesiju pārstāvjus). Mērķis ir panākt vienprātību starp šīm grupām, nodrošinot to, ka EESK atzinumi atspoguļo ES iedzīvotāju ekonomiskās un sociālās intereses. Komitejas locekļus izvirza valstu valdības un iecel ES Padome uz atjaunojamu piecu gadu termiņu. EESK 2024. gadā bija 712 darbinieki, un tās darbības budžets bija 165 miljoni EUR, no kuriem 72 % tika piešķirti personāla izdevumiem un 28 % – ēkām un dažādiem darbības izdevumiem. EESK uzdevumi, pienākumi un struktūra ir izklāstīti [2. attēlā](#).

2. attēls | EESK uzdevumi, pienākumi un struktūra

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK)

Dibināšana un mērķis

EESK tika izveidota 1957. gadā saskaņā ar Romas līgumu.

Mērķis: darboties kā padomdevējai struktūrai, kas pārstāv dažādas ekonomisko un sociālo interešu grupas, tostarp darba devējus, darbaņēmējus un pilsoniskās sabiedrības organizācijas, nodrošinot, ka šo ieinteresēto personu viedoklis tiek uzklauts ES likumdošanas procesā.

Attīstība laika gaitā

Kopš EESK dibināšanas 1957. gadā tās darbības joma ir mainījusies – sākotnēji koncentrējoties uz rūpniecības integrāciju, tagad tā pēta plašākus sociālekonomiskus un pilsoniskās sabiedrības jautājumus. Ar Māstrihtas līgumu (1992. gads) EESK tika piešķirta lielāka autonomija un formalizēta tās loma līdzdalības demokrātijā.

Struktūra un darbība

Locekļi: ne vairāk kā 350 locekļi, kas pārstāv darba devējus, darbaņēmējus un pilsoniskās sabiedrības organizācijas. Locekļus iecel Eiropas Savienības Padome, pamatojoties uz valstu valdību priekšlikumiem.

Birojs: tajā ietilpst priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieki un citi locekļi, kas koordinē EESK darbu.

Specializētās nodaļas: sešas nodaļas, katra aptver konkrētu tematisko jomu, tostarp nodarbinātību, vienoto tirgu un ārējās attiecības. Locekļi tiek norīkoti specializētājās nodaļās, lai sagatavotu atzinumus un ziņojumus.

Plenārsesija: EESK plenārsesija tiek sasaukta deviņas reizes gadā ar mērķi pieņemt atzinumus, ziņojumus un rezolūcijas. Pilnsapulcē piedalās visi locekļi, un tā ir EESK augstākā lēmumu pieņemšanas struktūra.

Avots: ERP.

05 Atzinumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu, un tos sagatavo sešas tematiskās nodaļas un Rūpniecības pārmaiņu konsultatīvā komisija, kā arī vairāki novērošanas centri un *ad hoc* grupas. Šīs struktūras aptver dažādas ES politikas jomas, sākot no ekonomikas līdz sociālajiem jautājumiem, no transporta līdz videi un no iekšējā tirgus līdz ārējām attiecībām. Atkarībā no to kompetences jomām EESK locekļi darbojas vienā vai vairākās no šīm struktūrām. Visas trīs grupas (darba devēji, darba ņēmēji un pilsoniskās sabiedrības organizācijas) izmanto uz vienprātību vērstu darba metodi, ko sauc par “dinamisku kompromisu”. Šā principa mērķis ir pieņemtajos atzinumos censties panākt pēc iespējas plašāku vienprātību starp trim grupām, kas pārstāv visus galvenos pilsoniskās sabiedrības dalībniekus.

Eiropas Reģionu komiteja

- 06** RK tika izveidota 1994. gadā pēc [Māstrihtas līguma](#) stāšanās spēkā, ar mērķi vietējām un reģionālajām pašvaldībām nodrošināt oficiālu padomdevēja lomu ES politikas veidošanā un īstenošanā. Tā kā subsidiaritātes princips ir būtiska ES līgumu daļa, RK uzdevums ir veicināt vietējo un reģionālo pašvaldību ieguldījumu ES politikas veidošanas un likumdošanas procesā.
- 07** RK pārstāv vietējās un reģionālās pašvaldības visā ES, un tās sastāvā ir locekļi, kurus uz pieciem gadiem ieceļ valstu valdības. RK ir politiska asambleja, un tās locekļiem jābūt ievēlētiem politiķiem no reģionālajām vai vietējām pašvaldībām (piemēram, reģionālo pašvaldību priekšsēdētājiem, mēriem, reģionālo vai vietējo asambleju locekļiem). Sākotnēji ar RK konsultējās tikai par dažām politikas jomām, tomēr Komitejas loma laika gaitā ir paplašinājusies, jo īpaši ar [Lisabonas līgumu](#). Šis līgums arī dod RK tiesības apstrīdēt ES tiesību aktus Eiropas Savienības Tiesā, ja ar tiesību aktu tiek pārkāpts subsidiaritātes princips, un aizstāvēt savas prerogatīvas². Vēl 2024. gadā RK nebija izmantojusi šīs tiesības, lai gan tās tika apsvērtas attiecībā uz diviem tiesību aktiem, kas beigās netika pieņemti. 2024. gadā tai bija 587 darbinieki un 122 miljonu EUR darbības budžets, no kura 72 % tika piešķirti personāla izdevumiem un 28 % – ēkām un dažādiem darbības izdevumiem. Sīkāka informācija par RK uzdevumiem, pienākumiem un struktūru ir sniegta [3. attēlā](#).

---

² [LESD](#), 2. protokola 8. pants.

3. attēls | RK uzdevumi, pienākumi un struktūra

Eiropas Reģionu komiteja (RK)

Dibināšana un mērķis

RK tika izveidota 1994. gadā pēc Māstrihtas līguma stāšanās spēkā, reaģējot uz pieaugošajām prasībām attiecībā uz reģionālo un vietējo pārstāvību ES pārvaldībā.

Mērķis: nodrošināt oficiālu platformu vietējām un reģionālajām pašvaldībām, nodrošinot to ieguldījumu tādu tiesību aktu izstrādē, kas ietekmē jautājumus reģionālajās vai vietējās teritorijās.

Attīstība laika gaitā

Kopš RK izveides 1994. gadā tās pilnvaras ir paplašinājušās līdz ar secīgiem ES līgumiem, tostarp Lisabonas līgumu (2009. gads), kas tai piešķir tiesības apstrīdēt ES tiesību aktus, pamatojoties uz subsidiaritāti. Tās padomdevējas loma ir paplašinājusies, iekļaujot vairākas jaunas politikas jomas, piemēram, rīcību klimata politikas jomā un reģionālo attīstību.

Struktūra un darbība

Locekļi: ne vairāk kā 350 locekļi – vēlētas amatpersonas vai politiski atbildīgi kādas reģionālas vai vietējas varas struktūras priekšā. Locekļus izvirza dalībvalstis un iecel Eiropas Savienības Padome.

Birojs: tajā ietilpst priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieki, politisko grupu priekšsēdētāji un citi locekļi, kas koordinē RK darbu.

Komisijas: sešas pastāvīgās komisijas, sadalītas pa politikas jomām (piemēram, vide, izglītība, ekonomikas politika) ar mērķi izstrādāt atzinumus un rezolūcijas.

Plenārsesija: RK plenārsesija tiek pieņemta piecas vai sešas reizes gadā ar mērķi pieņemt atzinumus, ziņojumus un rezolūcijas. Pilnsapulcē piedalās visi locekļi, un tā ir RK augstākā lēmumu pieņemšanas struktūra.

Avots: ERP.

- 08** RK locekļi ir sagrupēti pēc to politiskās piederības. Pie likumdošanas strādā sešas tematiskās komisijas, aptverot plašu jomu klāstu, kas skar vietējās un reģionālās pašvaldības. Komisijās RK locekļi izstrādā atzinumus par ES tiesību aktu priekšlikumiem un iniciatīvām un apspriež citus būtiskus jautājumus. Tematiskajās komisijās ir pārstāvētas visas lielākās politiskās grupas, un ziņotājus iecel tā, lai atspoguļotu līdzsvaru starp reģioniem un politisko piederību. Atzinumu vispirms pieņem komisiju līmenī un pēc tam – plenārsesiju līmenī ar balsu vairākumu, tam veic grozījumus, tādējādi tam kā kolektīvam atzinumam nodrošinot vēl lielāku reprezentativitāti.

Komiteju kopīgie dienesti

- 09** RK un EESK kopīgi izmanto vairākus administratīvos un atbalsta pakalpojumus rakstiskās tulkošanas, loģistikas, IT infrastruktūras, drošības un ēku apsaimniekošanas jomā. Šis kopīgo pakalpojumu modelis tika izveidots, lai panāktu apjomradītus ietaupījumus un izvairītos no resursu dublēšanās, jo salīdzinājumā ar citām ES struktūrām abas Komitejas ir nelielas un to darbība ir līdzīga. Kopīgo dienestu darbība ir noteikta Komiteju savstarpēji noslēgtajā oficiālajā nolīgumā.

Komiteju atzinumi

- 10** Pildot savu padomdevējas lomu, abas Komitejas sniedz atzinumus. Tos var pieprasīt cita ES iestāde un tos var pieņemt Komitejas pēc savas iniciatīvas³. Abās Komitejās atzinumus sagatavo viens no to locekļiem, ko ieceļ par ziņotāju un kas var izmantot ārējo ekspertu padomus. Atzinumus pieņem Komiteju plenārsesijās pēc tam, kad tie ir apstiprināti agrākos posmos. Sīkāku informāciju par Komiteju publicēto dokumentu veidiem sk. **4. attēlā**.

4. attēls | Komiteju darba rezultāti

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK)

Atzinuma pieprasījumi (Reglamenta 51. panta 1. punkts): sagatavoti, pamatojoties uz obligātiem* vai neobligātiem** atzinuma pieprasījumiem no Eiropas Savienības Padomes, Eiropas Parlamenta un/vai Eiropas Komisijas.

Izpētes atzinumi (51. panta 2. punkts): pieprasa ES iestādes, vēloties apkopot ieinteresēto personu viedokļus pirms tiesību aktu priekšlikumu izstrādes.

Pašiniciatīvas atzinumi (52. pants): to ir 15–20 % no EESK kopējiem rezultātiem, tie apskata jaunas problēmas vai reaģē uz sabiedrības bažām.

Citi atzinumi, rezolūcijas un ziņojumi (14. un 50. pants): ietver informatīvos un novērtējuma ziņojumus, rezolūcijas, nostājas dokumentus.

Piezīme.

* Atzinuma pieprasījums ir obligāts, ja juridiskajā pamatā (attiecīgajā LESD pantā) ir skaidri norādīts, ka ir jāprasa Komitejas konsultācija.

** Atzinuma pieprasījums nav obligāts, ja nav noteikts, ka konsultācija ar Komiteju ir obligāta.

Avots: ERP.

Eiropas Reģionu komiteja (RK)

Atzinuma pieprasījumi (41. panta a) punkts): obligāti* vai neobligāti**. "Perspektīvas atzinuma pieprasījumi" attiecas uz politikas jomām, kas ietekmē vietējās un reģionālās pašvaldības, piemēram, sabiedrības veselību vai transportu.

Pašiniciatīvas atzinumi, kuru pamatā ir Eiropas Komisijas dokuments (41. panta b) punkta i) apakšpunkts): pieprasa ES iestādes, vēloties apkopot ieinteresēto personu viedokļus pirms tiesību aktu priekšlikumu izstrādes.

Pilnīgas pašiniciatīvas atzinumi (41. panta b) punkta ii) apakšpunkts): koncentrēšanās uz reģionālo un vietējo iestāžu lomas palielināšanu.

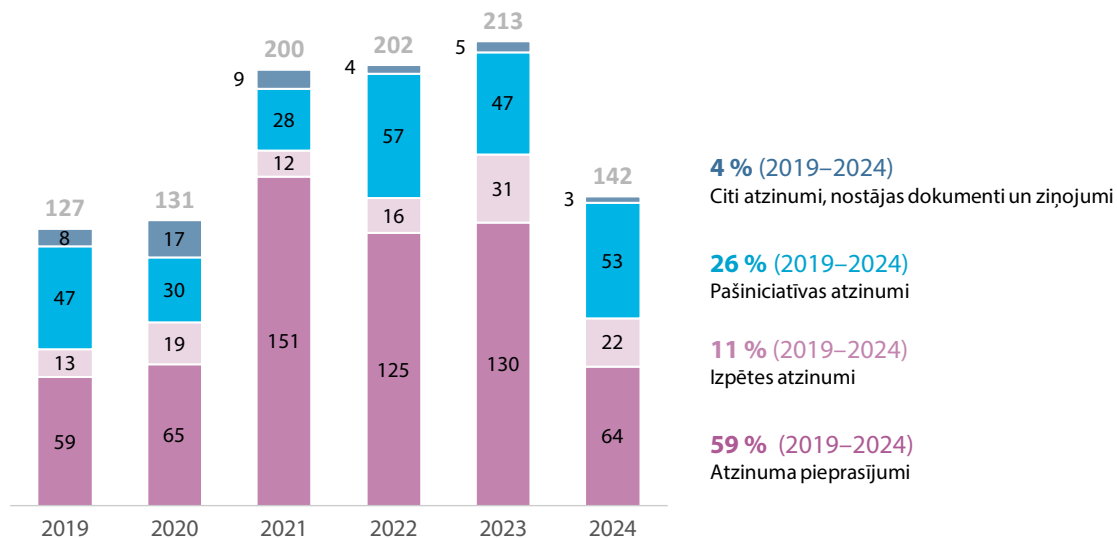
Rezolūcijas (46. pants): politiskie paziņojumi, ko RK pieņēmusi, lai paustu savu kopīgo nostāju politiski svarīgā jautājumā. Tās neietilpst likumdošanas procedūrā un netiek publicētas Oficiālajā Vēstnesī.

- 11** Izdoto atzinumu skaits katru gadu atšķiras; RK gadā sagatavo 50–70 atzinumus, toties EESK atzinumu skaits var būt no 150 līdz aptuveni 220, un tas ir atkarīgs no tādiem faktoriem kā likumdošanas cikls un Komiteju prioritātes. Komitejas izdod arī nelielu skaitu citu dokumentu. Sīkāku informāciju par dokumentiem, ko Komitejas izdevušas laikposmā no 2019. līdz 2024. gadam, sk. **5. attēlā**.

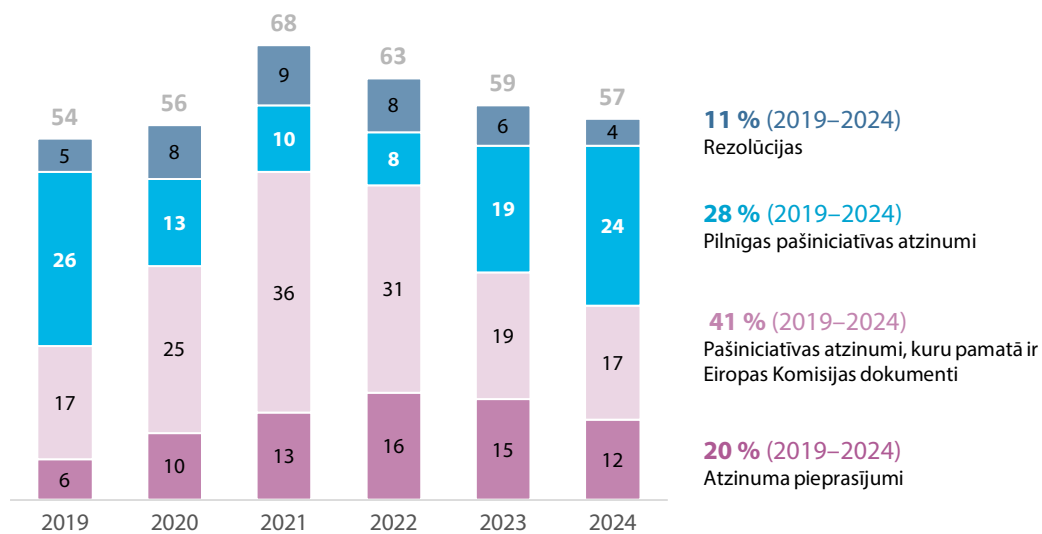
³ LESD, 304. un 307. pants.

5. attēls | EESK un RK darba rezultāti, 2019.–2024. gads

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja

Eiropas Reģionu komiteja

Avots: ERP, pamatojoties uz EESK un RK sniegtajiem dokumentiem.

Revīzijas tvērums un pieeja

- 12** Mūsu revīzijas metodika atbilst Starptautiskās Augstāko revīzijas iestāžu organizācijas (*INTOSAI*) izdotajiem starptautiskajiem revīzijas standartiem. Mūsu revīzijā aplūkoti procesi, ko EESK un RK izmantoja, lai izstrādātu atzinumus laikposmā no 2019. līdz 2024. gadam. Mēs pārbaudījām dažādus atzinumu veidus un visus to izstrādes aspektus, sākot ar Komiteju veikto stratēģisko plānošanu un beidzot ar to darba ietekmi. Mēs tieši nepārbaudījām Komiteju atzinumu saturu. Par atzinumu izstrādi ir atbildīgi Komiteju locekļi. Atbalstu sniedz administratīvais personāls kopā ar ekspertiem (EESK terminoloģijā – “padomdevējiem”).
- 13** Ņemot vērā Komiteju darba unikālo raksturu, to izmaksu analīze salīdzinājumā ar to sagatavoto atzinumu skaitu nebūtu jēgpilna. Tāpēc mēs koncentrējamies uz to pamatdarbu, kura mērķis ir veicināt līdzdalības demokrātiju ES līmenī, un vērtējam procesus, ko izmanto abas padomdevējas struktūras, kuru mērķis ir atbalstīt:
- savu atzinumu kvalitāti un ietekmi;
  - atzinumu savlaicīgu sniegšanu ar nolūku veicināt likumdošanas procesu;
  - analīzi par to, kā iestāžu ieinteresētās personas likumdošanas procesā ņem vērā to viedokļus.
- 14** Mūsu revīzijas pieeja apvienoja dokumentu pārbaudi, atzinumu izlases analīzi un praktisko darbu. Mēs atlasījām 30 atzinumus no katras Komitejas, izraugoties dažādus atzinumu veidus, politikas jomas un gadus Parlamenta sasaukuma laikā (2019.–2024. g.). **6. attēlā** ir parādīts revīzijas darbs, kas veikts, lai iegūtu pierādījumus mūsu apsvērumiem.

6. attēls | Paveiktais revīzijas darbs

Mēs analizējam Komiteju iekšējo dokumentāciju, kas saistīta ar atzinumu izstrādi, darbplūsmas pārvaldību, kvalitātes nodrošināšanu un ietekmes novērtējumu. Tāpat analizējam iepriekšējos ziņojumus, publikācijas un statistiku par sniegtajiem atzinumiem.

60 atzinumu izlase

(30 no katras Komitejas); sagatavoti 2019.–2024. gadā

Mēs pārbaudījām izstrādes procesu, kvalitātes kontroles pasākumus, savlaicīgumu un reglamenta ievērošanu.

20 atzinumu izlase. **Obligāti atzinuma pieprasījumi** (10 no katras Komitejas)

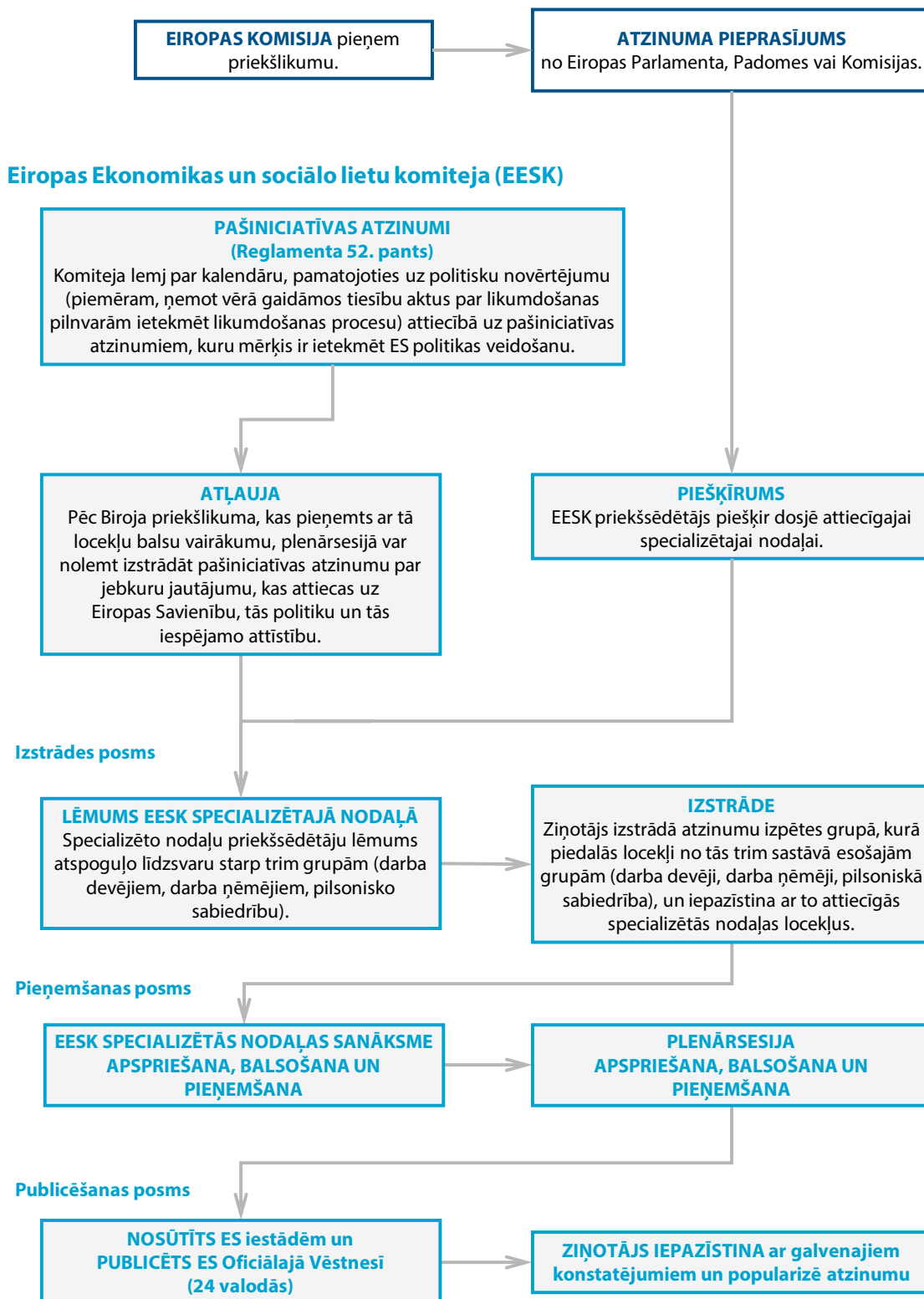
Mēs ar MI palīdzību novērtējam izmaiņas likumdošanas procesā (Komisijas priekšlikums, ierosinātie grozījumi Komiteju atzinumos, pieņemtais tiesību akta teksts).

Mēs iztaujām galvenās ieinteresētās personas, kuras bija sadarbojušās ar EESK un RK. To vidū bija Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas pārstāvji; atsevišķas pilsētas un reģioni, kā arī darba devēji, darba ņēmēji, pilsoniskā sabiedrība un akadēmiskās aprindas.

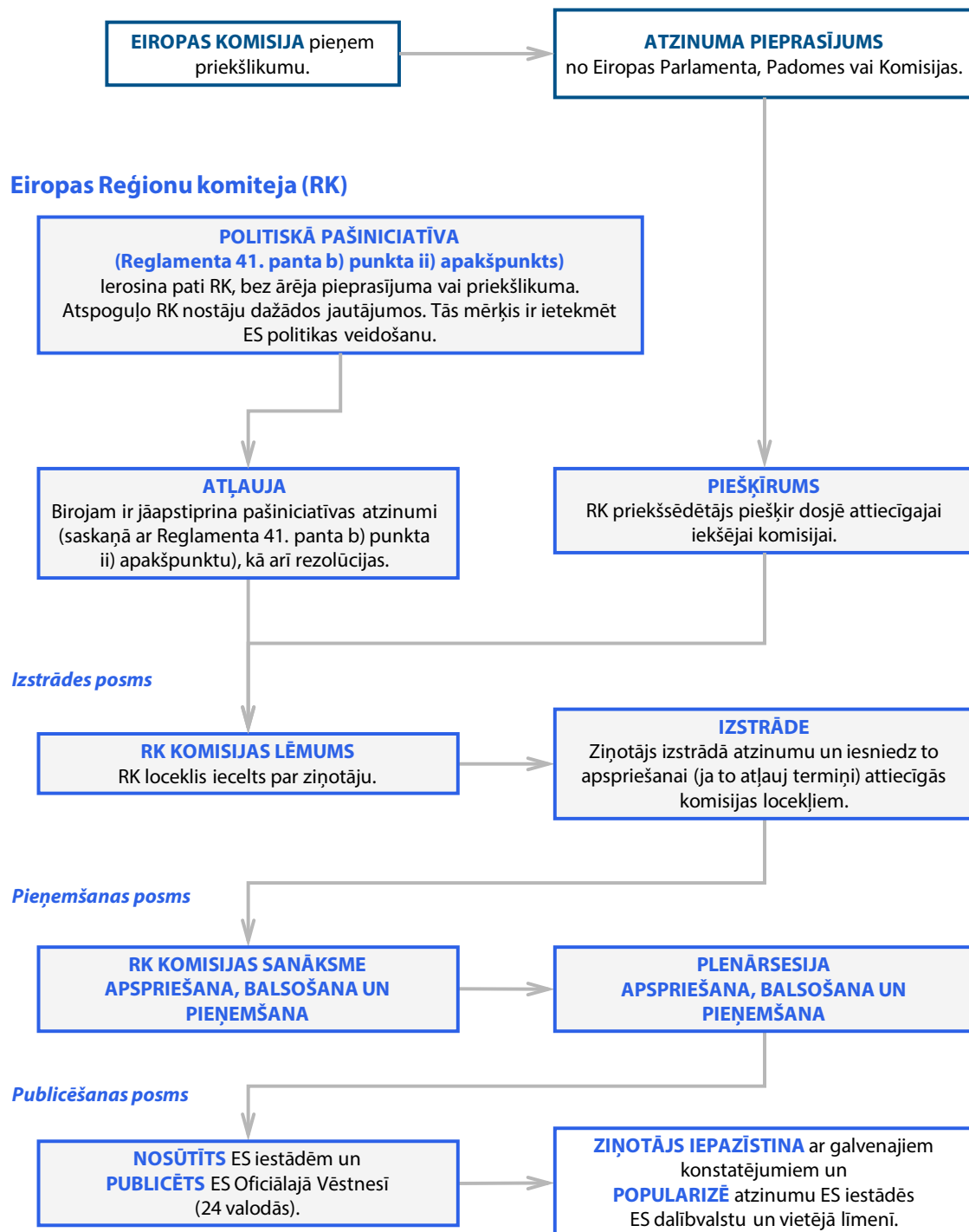
Avots: ERP.

II pielikums. – EESK atzinumu izstrādes un pieņemšanas procesi

Avots: ERP, pamatojoties uz EESK sniegtajiem dokumentiem.

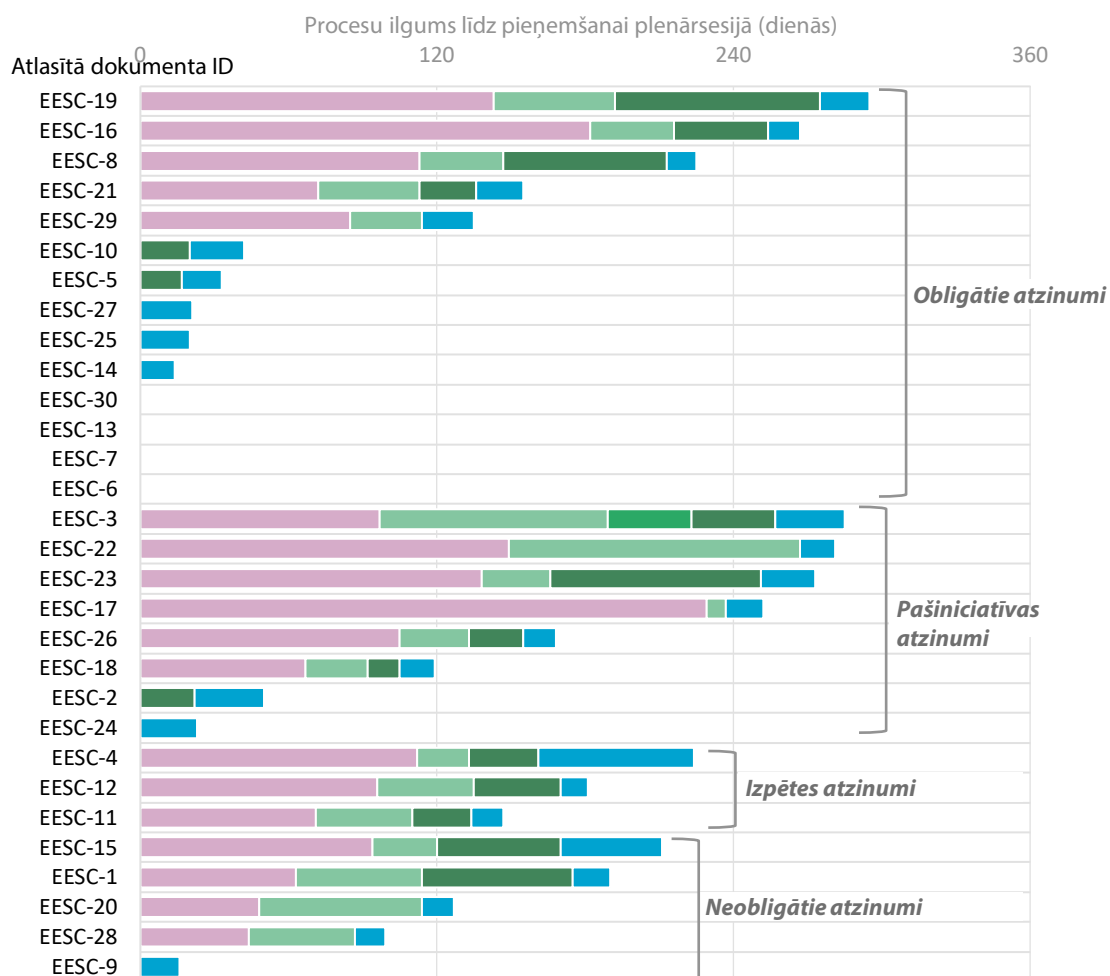
III pielikums. – RK atzinumu izstrādes un pieņemšanas procesi

Avots: ERP, pamatojoties uz RK sniegtajiem dokumentiem.

IV pielikums. – Laiks līdz atzinumu pieņemšanai plenārsesijā, atzinumu paraugi

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK)

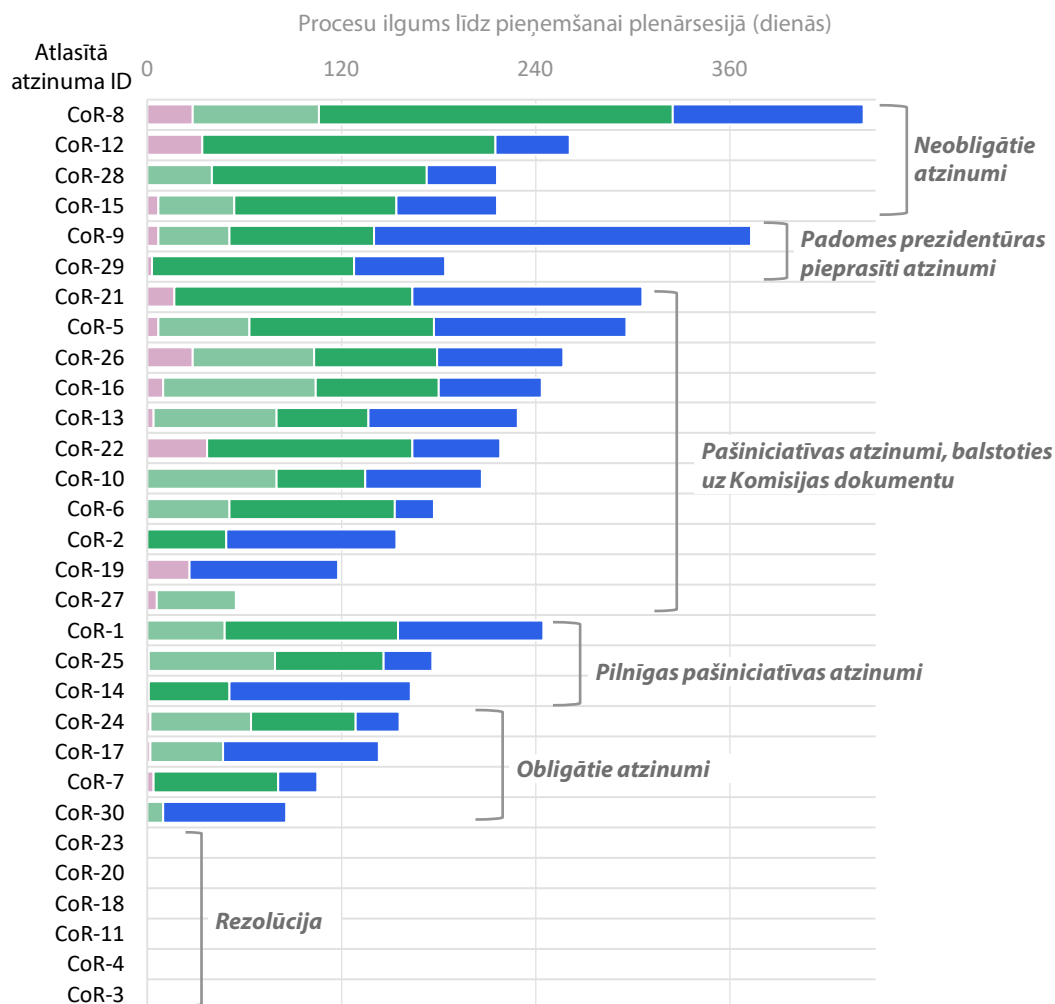
Ilgums dienās:

- No norīkošanas līdz pirmajai izpētes grupas (IG) sanāksmei
- No pirmās IG sanāksmes līdz otrajai
- No otrās IG sanāksmes līdz trešajai
- No pēdējās IG sanāksmes līdz pieņemšanai specializētajā nodaļā
- No pieņemšanas specializētajā nodaļā līdz **pieņemšanai EESK plenārsesijā**

Avots: ERP, pamatojoties uz EESK atzinumu izlasi.

V pielikums. – Laiks līdz atzinumu pieņemšanai plenārsesijā, atzinumu paraugi

Eiropas Reģionu komiteja (RK)

Avots: ERP, pamatojoties uz RK atzinumu izlasi.

VI pielikums. – Piemēri pašiniciatīvas atzinumiem, kas varētu veicināt izmaiņas tiesību aktos

1. izcēlums

RK atzinums par ES tālākajiem reģioniem

RK 2020. gada 10. decembrī pieņēma [pašiniciatīvas atzinumu par ES tālākajiem reģioniem](#).

Eiropas Komisija 2021. gada 12. maijā paziņoja par savu nodomu pārskatīt ES stratēģiju attālākajiem reģioniem, ņemot vērā RK atzinumā sniegtos ieteikumus. Eiropas Parlaments 2021. gada 4. oktobrī pieņēma [pašiniciatīvas ziņojumu par šo jautājumu](#), kurā tika ņemts vērā RK atzinums.

Komisijas 2022. gada 3. maijā pieņēma atjaunināto stratēģiju “[Cilvēki pirmajā vietā, ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes nodrošināšana, ES tālāko reģionu potenciāla atraisīšana](#)”. Jaunajā stratēģijā ir uzsvērtas vietēji pielāgotas pieejas un īpaši pielāgots atbalsts tālākajiem reģioniem visās ES politikas jomās, aicināts izmantot tālāko reģionu unikālās priekšrocības, piemēram, bioloģisko daudzveidību, zilo ekonomiku un atjaunīgās enerģijas potenciālu, un atzīts jaunais konteksts pēc pandēmijas.

Avots: ERP, pamatojoties uz RK, Komisijas un Eiropas Parlamenta sniegtajiem dokumentiem.

2. izcēlums

RK atzinumi par cenas ziņā pieejamiem mājokļiem

RK 2017. gada 1. decembrī pieņēma atzinumu "[Ceļā uz Eiropas mājokļu programmu](#)", mudinot rīkoties attiecībā uz cenas ziņā pieejamiem mājokļiem un jo īpaši aicinot izstrādāt ES mājokļu programmu, aktīvi iesaistot vietējās un reģionālās pašvaldības.

Cenas ziņā pieejamu mājokļu iniciatīva tika uzsākta 2020. gada oktobrī kā daļa no Eiropas Komisijas Renovācijas viļņa stratēģijas, kuras mērķis ir izveidot 100 "vaduguns" renovācijas rajonus visā ES.

RK 2024. gada aprīlī pieņēma atzinumu "[Viedi, ilgtspējīgi un cenas ziņā pieejami mājokļi kā vietējo pašvaldību instruments dažādu problēmu risināšanai](#)". Tajā tika pausts atbalsts kopīgai daudzlīmeņu un daudzpusējai "ES mājokļu programmai", lai koordinētu politiku, finansējumu un modeļus visos pārvaldības līmeņos.

Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena [politikas pamatnostādnes 2024.–2029. gadam](#) paziņoja, ka jaunā Eiropas Komisija nāks klajā ar pirmo Eiropas cenas ziņā pieejamu mājokļu plānu, lai palīdzētu risināt steidzamo mājokļu krīzi, ar ko saskaras miljoniem cilvēku visā ES, kuri nevar tikt pie piemērotiem mājokļiem par pieņemamu cenu. Saskaņā ar RK 2024. gadā pausto atbalstu enerģētikas un mājokļu komisāra amata kandidāta atbildības jomā tika uzsvērts, ka ir vajadzīgi vairāku līmeņu un vairāku dalībnieku dialogi, un tika ierosināts [Eiropas cenas ziņā pieejamu mājokļu plāns](#), kas pievēršas enerģētiskajai nabadzībai un ilgtspējīgiem mājokļiem, vienlaikus tika arī norādīts uz Komisijas nodomu pārskatīt to, cik piemērota ir plašāka atbilstība investīcijām mājokļos saskaņā ar ES valsts atbalsta noteikumiem ("sociālie" vai "cenas ziņā pieejami" mājokļi). Turklāt 2024. gada 18. decembrī Eiropas Parlaments izveidoja Īpašo Komiteju mājokļu krīzes risināšanai Eiropas Savienībā (*HOUS*), kurai bija 12 mēnešu pilnvaru termiņš¹ ierosināt risinājumus pienācīgu, ilgtspējīgu un cenas ziņā pieejamu mājokļu nodrošināšanai.

RK 2025. gada maijā pieņēma vēl vienu atzinumu "[Pilsētu un reģionu loma ES cenas ziņā pieejamu mājokļu plānā](#)", kurā izklāstīta vietējo un reģionālo pašvaldību reakcija un prasības saistībā ar gaidāmo ES cenas ziņā pieejamu mājokļu plānu un uzsvērtā aktīvas subsidiaritātes nozīme šajā politikas jomā, kurā kompetence galvenokārt ir valsts un jo īpaši vietējā un reģionālā līmenī. Tā rezultātā RK un Eiropas Parlamenta *HOUS* Komiteja cieši sadarbojās, proti, RK piedalījās augsta līmeņa panelīdiskusijā, ar kuru tika atklāts kopīgs Eiropas Komisijas un Eiropas Parlamenta pasākums, ar ko 2025. gada 25. martā tika sāktas publiskas debates par tēmu "[Cenas ziņā pieejami mājokļi – mājokļu krīzes risināšana ES](#)", un RK 6. maijā piedalījās *HOUS* Komitejas rīkotajā diskusijā ar *HOUS* priekšsēdētāju un locekļiem.

Komisijas mērķis ir turpināt sadarbību ar Eiropas Investīciju bankas grupu, Eiropas valstu attīstību veicinošām bankām un starptautiskām finanšu iestādēm, lai izstrādātu jaunu [Eiropas investīciju platformu cenas ziņā pieejamiem un ilgtspējīgiem mājokļiem](#).

3. izcēlums

EESK – Universāla piekļuve mājoklim

EESK pieņēma pašiniciatīvas atzinumu "[Universāla piekļuve pienācīgam un ilgtspējīgam mājoklim par ilgtermiņā pieņemamu cenu](#)", atbalstot vispārēju piekļuvi pienācīgiem, ilgtspējīgiem un cenas ziņā pieejamiem mājokļiem. Pašiniciatīvas atzinums tika apspriests izpētes grupā deviņu locekļu sastāvā EESK Transporta, enerģētikas, infrastruktūras un informācijas sabiedrības specializētajā nodaļā un pieņemts EESK plenārsesijā 2020. gada 16. septembrī.

Atzinuma galvenais vēstījums bija aicinājums izstrādāt Eiropas rīcības plānu mājokļu jomā, un pēc atzinuma būtiskas popularizēšanas un turpmākiem pasākumiem Komisija šo rīcības plānu pieņēma 2025. gada 16. decembrī.

EESK organizēja augsta līmeņa konferences un aktīvi iesaistījās ministru sanāksmēs turpmāko ES prezidentūru laikā. Šie pūliņi vainagojās ar 2024. gada 5. martā pieņemto [Padomes Ljēžas deklarāciju](#), kurā EESK tika uzdots kopā ar Parlamentu, Komisiju un RK organizēt ikgadēju ES mājokļu samitu. Šī apņemšanās tika nostiprināta [priekšsēdētājas Urzulas fon der Leienas 2025. gada runā par stāvokli Savienībā](#), uzsverot EESK ietekmi uz ES politikas programmām.

Avots: ERP, pamatojoties uz EESK, Komisijas un Eiropas Parlamenta sniegtajiem dokumentiem.

---

¹ P10_TA(2024)0066.

4. izcēlums

EESK – aicinājums uz ES zilo kursu

EESK 2023. gada oktobrī pieņēma pašiniciatīvas atzinumu "[Aicinājums uz ES zilo kursu](#)", aicinot mainīt paradigmu, lai risinātu ūdens jautājumus visās ES politikas jomās. Aicinājums ietvēra priekšsēdētāja deklarāciju par ES zilo kursu, kura pamatā bija deviņi transversāli pašiniciatīvas atzinumi attiecībā uz ūdeni, ko sagatavoja vairākas specializētās nodaļas un koordinēja EESK Rūpniecības pārmaiņu konsultatīvā komisija.

EESK deklarācijā aicināts iecelt komisāru, kas būtu atbildīgs par ūdens resursu noturību (21. darbība), un publicēt Eiropas Ūdensresursu noturības stratēģiju.

EESK jau no paša sākuma cieši sadarbojās ar Eiropas Parlamentu saistībā ar šo iniciatīvu: EESK un 36 [Eiropas Parlamenta deputāti](#) 2023. gada oktobrī parakstīja [kopīgu vēstuli, kurā aicināja ES valstu un valdību vadītājus atbalstīt ES zilo kursu](#) Eiropas Komisijas jaunā pilnvaru termiņa ietvaros. Pēc viedokļu apmaiņas ar EP deputātu sadarbības grupu ūdens jautājumos un ENVI Komiteju [Eiropas Parlamenta 2025. gada maija rezolūcijā par Ūdensresursu noturības stratēģiju](#) ir iekļautas tiešas atsauces uz EESK darbu (piemēram, 19. punktā par rūpniecības politiku).

EESK aicinājums radīja spēcīgu impulsu, kā rezultātā tika iecelts [komisārs, kas atbild par ūdens resursu noturību](#) (saskaņā ar Zilā kursa deklarāciju), kā arī 2025. gada jūnijā tika publicēta [Eiropas Ūdensresursu noturības stratēģija](#).

Avots: ERP, pamatojoties uz EESK, Komisijas un Eiropas Parlamenta sniegtajiem dokumentiem.

Saīsinājumi

Saīsinājums	Definīcija/Paskaidrojums
EESK	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja
ESAO	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
LESD	Līgums par Eiropas Savienības darbību
NVO	nevalstiska organizācija
RK	Eiropas Reģionu komiteja

Glosārijs

Termins	Definīcija/Paskaidrojums
Atzinuma pieprasījums	Termins, ko izmanto EESK un RK kontekstā, lai aprakstītu citas ES iestādes oficiālu pieprasījumu sniegt atzinumu par konkrētu politikas priekšlikumu, tiesību akta projektu vai citu tematu.
Birojs	EESK vai RK locekļu grupa, kas izstrādā politiskās prioritātes un pārrauga to īstenošanu.
Galvenais snieguma rādītājs	Skaitļos izsakāms rādītājs, kas parāda sniegumu attiecībā pret galvenajiem mērķiem.
Izpētes grupa	EESK iekšējā struktūra, kurā darbojas darba devēju, darba ņēmēju un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji un kura ir atbildīga par atzinumu izstrādi.
Komisija	Termins, ko RK izmanto, lai apzīmētu sešas iekšējās struktūras, kas atbild par leģislatīvo pamatu, uz kura balstās atzinumi, un katra no tām aptver plašu jomu klāstu, kas interesē vietējās un reģionālās pašvaldības.
Reglaments	Pamatnostādņu vai instrukciju kopums, kas reglamentē to, kā organizācija veic uzņēmējdarbību vai darbības.
Rezolūcija	EESK un RK kontekstā – politisks paziņojums, kurā pausta struktūras kopīgā nostāja par kādu svarīgu politisku, institucionālu vai sociālu jautājumu.
Specializētā nodaļa	Termins, ko EESK izmanto, lai apzīmētu sešas iekšējās struktūras, kas ir atbildīgas par atzinumu pamatā esošo leģislatīvo pamatu, un katra no tām aptver konkrētu tematu.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atbildes

<https://www.eca.europa.eu/lv/publications/sr-2026-12>

Eiropas Reģionu komitejas atbildes

<https://www.eca.europa.eu/lv/publications/sr-2026-12>

Laika grafiks

<https://www.eca.europa.eu/lv/publications/sr-2026-12>

Revīzijas darba grupa

ERP īpašajos ziņojumos tiek atspoguļoti rezultāti, kas iegūti, revidējot ES politiku un programmas vai ar pārvaldību saistītus jautājumus konkrētās budžeta jomās. ERP atlasa un izstrādā šos revīzijas uzdevumus tā, lai tiem būtu pēc iespējas lielāka ietekme, proti, tiek ņemti vērā riski, kam pakļauta lietderība vai atbilstība, attiecīgo ienākumu vai izdevumu apjoms, paredzamie notikumi, kā arī politiskās un sabiedrības intereses.

Šo lietderības revīziju veica V apakšpalāta, kura revidē Savienības finansēšanu un pārvaldību un kuru vada ERP loceklis *Jan Gregor*. Revīziju vadīja ERP locekle *Katarína Kaszasová*, un revīzijas darbā bija iesaistīti locekles biroja vadītājs *James Verity*, biroja atašejs *Iveta Turčanová*, atbildīgais vadītājs *Colm Friel*, darbuzdevuma vadītājs *Attila Horvay-Kovacs* un revidenti *Nita Tennilä* un *Piotr Zych*. Lingvistisko atbalstu sniedza *Jennifer Schofield*. Grafisko atbalstu sniedza *Jesús Nieto Muñoz*.

No kreisās: *Nita Tennilä*, *Iveta Turčanová*, *Attila Horvay-Kovacs*, *James Verity*, *Katarína Kaszasová*, *Piotr Zych*, *Colm Friel*, *Jennifer Schofield* un *Jesús Nieto Muñoz*.

AUTORTIESĪBAS

© Eiropas Savienība, 2026

Eiropas Revīzijas palātas (ERP) atkalizmantošanas politiku nosaka ar [ERP Lēmumu Nr. 6–2019](#) par atvērto datu politiku un dokumentu atkalizmantošanu.

Ja vien nav norādīts citādi (piemēram, individuālās autortiesību norādēs), ERP saturs, kurš pieder ES, ir licencēts saskaņā ar šādu starptautisku licenci: [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#). Tādējādi atkalizmantošana parasti ir atļauta, ja tiek sniegtas pienācīgas atsauces un norādītas visas izmaiņas. ERP satura atkalizmantošana nedrīkst sagrozīt tā sākotnējo nozīmi vai jēgu. ERP nav atbildīga par atkalizmantošanas sekām.

Jāsaņem papildu atļauja, ja konkrētā saturā attēlotas identificējamas privātpersonas, piemēram, ERP darbinieku fotoattēlos, vai ja tas ietver trešās personas darbu.

Ja šāda atļauja ir saņemta, tā atceļ un aizstāj iepriekš minēto vispārējo atļauju un skaidri norāda uz visiem izmantošanas ierobežojumiem.

Lai izmantotu vai reproducētu saturu, kas nepieder ES, var būt nepieciešams prasīt atļauju tieši autortiesību īpašniekiem.

Programmatūra vai dokumenti, uz kuriem attiecas rūpnieciskā īpašuma tiesības, proti, patenti, preču zīmes, reģistrēti dizainparaugi, logotipi un nosaukumi, nav iekļauti ERP atkalizmantošanas politikā.

Eiropas Savienības iestāžu un struktūru tīmekļa vietnēs, kas izvietotas domēnā europa.eu, ir atrodamas saites uz trešo personu tīmekļa vietnēm. Tā kā ERP šīs vietnes nekontrolē, iesakām rūpīgi iepazīties ar to privātuma un autortiesību politiku.

Titulfotogrāfija: © Eiropas Savienība, avots: ERP.

1. 5. attēls: © lidmašīnas ikona no [stock.adobe.com](https://stock.adobe.com/lu_en/images/black-airplane-icon-collection-set-of-black-plane-silhouette-icon/614668220) (https://stock.adobe.com/lu_en/images/black-airplane-icon-collection-set-of-black-plane-silhouette-icon/614668220)
2. 1. pielikums. 2. un 3. attēls: trīs zilās ikonas no www.flaticon.com
3. 1. pielikums. 4. attēls: zaļā ikona no www.flaticon.com
4. 1. pielikums, 6. attēls: © stock.adobe.com (set IDs: 1764938439 un 1764923279)

ERP logotipa izmantošana

ERP logotipu nedrīkst izmantot bez ERP iepriekšējas piekrišanas.

HTML	ISBN 978-92-849-7277-7	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/0369228	QJ-01-26-017-LV-Q
PDF	ISBN 978-92-849-7278-4	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/4282384	QJ-01-26-017-LV-N

KĀ ATSAUKTIES

Eiropas Revīzijas palāta, [īpašais ziņojums 12/2026](#) "ES padomdevējas struktūras: atzinumu sagatavošanas procesi ir ieviesti, bet savlaicīgums un ietekmes mērīšana joprojām sagādā grūtības", Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2026.

ES iestāžu sistēmā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja un Eiropas Reģionu komiteja sniedz atzinumus par ierosinātajiem ES tiesību aktiem. Pirmā no tām pārstāv darba devējus, darba ņēmējus un pilsoniskās sabiedrības organizācijas, savukārt otrā pārstāv vēlētas vietējās un reģionālās pašvaldības, tādējādi abas atbalsta līdzdalīgu pārvaldību. Mēs pārbaudījām, vai šīs Komitejas sagatavo atbilstīgus, savlaicīgus un kvalitatīvus atzinumus un efektīvi novērtē to ietekmi. Konstatējām, ka abās Komitejās ir ieviestas kvalitātes vadības procedūras, kas atbalsta to atzinumu sagatavošanu, taču ir trūkumi ekspertu atlasē. Kavēšanās atzinumu sagatavošanā dažkārt var samazināt to ietekmi uz lēmumu pieņemšanu, un uzraudzības sistēmas uzsver tiešos rezultātus un pamanāmību, nevis sistemātiski novērtē, vai atzinumi ietekmē tiesību aktu projektus.

ERP īpašais ziņojums saskaņā ar LESD 287. panta 4. punkta otro daļu.

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1

Uzziņām: eca.europa.eu/lv/contact

Tīmekļa vietne: eca.europa.eu

Sociālie mediji: @EUauditors